

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena instytucjonalna)

**na Wydziale Inżynieryjnym
Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi
dokonanej w dniach 14-16 kwietnia 2013 r.**

przez Zespół Oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący:

prof. dr hab. Michał Kozakiewicz, członek PKA

członkowie:

prof. dr hab. inż. Janusz Jeżowiecki, ekspert PKA,

prof. dr hab. Krystyna Przybylska, ekspert PKA,

dr hab. Józef Rogowski, członek PKA, ekspert ds. jakości kształcenia,

dr hab. inż. Jeremi Królikowski, członek PKA, przedstawiciel pracodawców,

mgr Jakub Kozieł, ekspert ds. formalno – prawnych PKA

Monika Narloch, ekspert studencki PKA, przedstawiciel PSRP

Informacja o wizytacji i jej przebiegu

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy dokonywała oceny instytucjonalnej w wizytowanej Jednostce. Wizytacja została przeprowadzona z w związku z upłynięciem okresu na jaki została wydana ocena programowa na kierunku „inżynieria środowiska” przy jednoczesnym spełnieniu przez Jednostkę warunków wynikających z art. 48a ust. 4 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* oraz § 6 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 września 2011 r. w sprawie warunków oceny programowej i oceny instytucjonalnej (Dz. U. Nr 207, poz. 1232).

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię Raportu Samooceny oraz dokumentacji przedstawionej w toku wizytacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni oraz Wydziału, reprezentantami interesariuszy zewnętrznych, pracownikami i studentami ocenianego kierunku. Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego PKA.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Strategia określona przez jednostkę

1) Wyższa Szkoła Zarządzania Środowiskiem w Tucholi jest uczelnią młodą – w roku bieżącym obchodzić będzie 10-lecie istnienia – nie ma więc własnej tradycji akademickiej, którą dopiero zamierza stworzyć. W jej strukturze jest tylko jeden Wydział - jest nim oceniany Wydział Inżynieryjny; strategia i misja Uczelni są więc zarazem strategią i misją tego Wydziału. Uczelnia została powołana w ramach samorządowej inicjatywy lokalnej; jej organem założycielskim jest Towarzystwo Rozwoju Regionalnego „Promocja Borów Tucholskich”, w skład którego wchodzi samorządy powiatu tucholskiego. Warto podkreślić, że potrzeba powołania szkoły wyższej kształcącej w kierunku gospodarki leśnej, ochrony środowiska i turystyki dostrzegana była w regionie od wielu lat, co znalazło swój wyraz w zapisach zawartych w takich dokumentach, jak: Uchwała Nr 439/2000 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 20.06. 2000 r. *„W sprawie Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego”*, Uchwała Nr 31/174/2001 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 23.03.2001 r. *„W sprawie uchwalenia strategii rozwoju Powiatu Tucholskiego”* oraz Uchwała Nr 735/2001 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19.12.2001 r. *„W sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2010”*, Utrzymywanie ścisłego związku z lokalną społecznością i działania na rzecz rozwoju regionu są dominującymi celami strategicznymi Uczelni sformułowanymi w *Strategii Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi na lata 2012-2013* – dokumencie przyjętym Uchwałą Senatu Nr 174 z dnia 16.12.2011 r.

Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia zapisane jest w pierwszym celu strategicznym Jednostki: *„Zbudowanie Uczelni o wysokiej jakości kształcenia przedsiębiorczych studentów na potrzeby rynku pracy”*. Cel ten realizowany jest m.in. przez: „wzbogacanie oferty edukacyjnej o nowe kierunki i formy kształcenia”, „doskonalenie uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia”, czy „wspomaganie kadry akademickiej w procesie podnoszenia kwalifikacji”. Należy podkreślić dużą aktywność Uczelni w realizacji tego celu poprzez projekty otwarcia studiów podyplomowych „Zarządzanie terenami zielonymi”, „Edukacja ekologiczna i turystyka leśna” i „Rachunkowość dla służb finansowych Lasów Państwowych” oraz plany powołania drugiego wydziału w strukturze Jednostki.

Podsumowując, strategię rozwoju Jednostki nakierowaną na ścisłą współpracę z lokalnym otoczeniem społeczno-gospodarczym i jej politykę nakierowaną na podnoszenie jakości kształcenia należy ocenić wysoko.

2) Oceniana Jednostka prowadzi jedynie studia I stopnia na trzech kierunkach, tj. „inżynieria środowiska”, „leśnictwo” i „architektura krajobrazu”. Studia doktoranckie i podyplomowe nie są w Jednostce prowadzone. Kierunkiem zdecydowanie dominującym w ofercie dydaktycznej Uczelni jest „leśnictwo” prowadzone w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych i skupiające ponad 85% wszystkich studentów. Na pozostałych dwóch kierunkach prowadzone są wyłącznie studia niestacjonarne. Należy sądzić, że dominacja kierunku „leśnictwo” w ofercie edukacyjnej Uczelni spowodowana jest specyfiką regionu, w którym dominuje gospodarka leśna i można zakładać, że potrzeby lokalnego rynku pracy są z tą dziedziną gospodarki najsilniej związane. Uczestnicy studiów niestacjonarnych na tym kierunku, stanowiący zdecydowaną większość studentów kształcących się w ocenianej Jednostce, są na ogół pracownikami zatrudnionymi w sektorze gospodarki leśnej, podnoszącymi poprzez studia swoje kwalifikacje. Można więc z całą pewnością stwierdzić, że oferta edukacyjna Uczelni jest celnie nakierowana na potrzeby regionu i dobrze służy jego rozwojowi. Jest to zbieżne z drugim celem strategicznym Jednostki: *„Przyczynianie się do zrównoważonego rozwoju lokalnego i regionalnego poprzez aktywność Uczelni w zakresie edukacji na rzecz środowiska”*.

3) Identyfikacji pozycji i roli Jednostki sprzyja zapisany w jej strategii stały monitoring lokalnego i krajowego rynku edukacyjnego. Pozwala to na bieżąco korygować i dostosowywać program studiów i spodziewane efekty kształcenia do aktualnych potrzeb rynku pracy. Skuteczność działań podejmowanych w tym zakresie może obrazować stały wzrost pozycji Jednostki w rankingach niepublicznych uczelni zawodowych publikowanych przez miesięcznik „Perspektywy”. Dbłość o umacnianie pozycji Uczelni na lokalnym i krajowym rynku edukacyjnym realizowana jest też m.in. organizowanie cyklicznych międzynarodowych konferencji naukowych „Zarządzanie ochroną przyrody w lasach”, a także poprzez zawieranie umów i porozumień o współpracy edukacyjnej i naukowej z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami naukowymi takimi, jak np. Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku, Baszkirski Państwowy Uniwersytet Rolniczy w Ufie, Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki, czy Instytut Edukacyjny „Białoruski Narodowy Uniwersytet Techniczny”. Współpraca z innymi ośrodkami akademickimi oraz licznymi instytucjami z otoczenia

społeczno-gospodarczego, a także organizacja konferencji naukowych i współuczestnictwo w publikowaniu monografii naukowych służą realizacji czwartego celu strategicznego Jednostki, tj. *„Zbudowanie modelu optymalnego wykorzystania potencjału Uczelni na rzecz rozwoju regionu poprzez sprawne zarządzanie oraz rozwój więzi kooperacyjnych z wiodącymi ośrodkami akademickimi”*.

Niezwykle cenną i wartą podkreślenia inicjatywą Uczelni jest stworzenie „Uniwersytetu Trzeciego Wieku”, na którym studia corocznie podejmuje ponad 150 słuchaczy i który służy propagowaniu wiedzy w lokalnym społeczeństwie. Tą drogą, a także poprzez organizowanie Festiwalu Przyrody, Uczelnia realizuje z bardzo dobrym skutkiem jej piąty cel strategiczny, tj. *„Upowszechnianie dorobku dyscyplin nauki związanych z prowadzonymi kierunkami studiów w środowisku lokalnym”*.

4) Samorządowy rodowód ocenianej Jednostki determinuje jej bardzo ściśle związki z szeroko rozumianym otoczeniem społeczno-gospodarczym. Interesariusze zewnętrzni uczestniczą w procesie kształtowania oferty edukacyjnej Jednostki oraz budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia od momentu założenia Szkoły przez Towarzystwo Rozwoju Regionalnego „Promocja Borów Tucholskich”(2003). Interesariusze zewnętrzni byli więc inspiratorami założenia Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi, zasiadają w jej władzach oraz mają bezpośredni wpływ na jej rozwój, a przez to mają szczególną pozycję gdyż stali się jednocześnie wraz z innymi grupami interesariuszami wewnętrznymi. Znakomite relacje Uczelni z interesariuszami zewnętrznymi widoczne były na spotkaniu Zespołu Oceniającego z tą grupą. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele samorządu lokalnego, w tym burmistrz Tucholi, burmistrzowie sąsiednich miast, kierownik Powiatowego Urzędu Pracy, dyrektor miejscowego liceum, leśnicy, a także lokalni przedsiębiorcy. Zdaniem wszystkich uczestników spotkania Uczelnia bardzo dobrze spełnia swoją rolę edukacyjną i kulturotwórczą w regionie i bardzo dobrze współpracuje z otoczeniem. Wpływ interesariuszy zewnętrznych na kształtowanie oferty edukacyjnej Jednostki realizuje się nie tylko przez częste kontakty nieformalne, lecz także poprzez obecność przedstawicieli lokalnego samorządu w Senacie Uczelni oraz przez działalność Rad Konsultacyjno - Programowych powołanych dla każdego kierunku studiów, w których zasiadają przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. W skład Senatu WSZŚ liczącego 15 członków wchodzi 3 przedstawiciele Założyciela, w tym burmistrz Tucholi. Rady Konsultacyjno – Programowe przy Rektorze Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi powołano Zarządzeniem Rektora WSZŚ w Tucholi nr 5a z dnia 24.07.2009 r. Celem działania Rad jest

opiniowanie programu studiów, wypracowywanie wniosków i dokonywanie korekt w planach i programach studiów by jak najlepiej dostosować je do wymagań pracodawców. Rady kształtują zasady współpracy pomiędzy WZSS a instytucjami i pracodawcami w zakresie organizacji praktyk zawodowych i praktyk terenowych dla studentów oraz przeprowadzanie oceny efektów kształcenia absolwentów przez pracodawców. Zadania Rad sprecyzowało dodatkowo Zarządzenie nr 22/2012 Rektora WSZŚ w Tucholi z dnia 5.12.2012 r. Dotychczasowe zadania rozszerzono o zgodność programów studiów z Krajowymi Ramami Kwalifikacji. Spotkanie z interesariuszami zewnętrznymi wykazało, iż Rady działają aktywnie. Pracodawcy, wpływając na konkretne rozwiązania dotyczące wprowadzania tematyki praktycznej, doceniają jednocześnie znaczenie wykształcenia ogólnego. Działalność Rad na poszczególnych kierunkach jest udokumentowana protokołami z posiedzeń.

Posiedzenia Rad odbywają się raz w roku, a formułowane tam sugestie dotyczące zmian w programie nauczania dostosowujących do aktualnych potrzeb rynku pracy są następnie przedmiotem dyskusji w Senacie i stanowią podstawę podejmowania konkretnych decyzji. Przedstawione Zespołowi Oceniającemu protokoły z posiedzeń Senatu potwierdzają istotne znaczenie Rad Konsultacyjno - Programowych w kreowaniu oferty edukacyjnej i budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia w ocenianej Jednostce. Tym samym realizowany jest trzeci cel strategiczny Jednostki, tj. *„Wykreowanie wizerunku Uczelni społecznie odpowiedzialnej i skutecznie współpracującej z jej interesariuszami”*.

Interesariusze wewnętrzni - przedstawiciele Samorządu Studenckiego także aktywnie uczestniczyli w tworzeniu misji i strategii Uczelni. Są też współodpowiedzialni za realizację określonych w strategii celów - głównie wspomnianego wyżej celu trzeciego. W ramach tego celu strategicznego, studenci mają za zadanie przede wszystkim działać na rzecz zwiększenia efektywności komunikacji między studentami a pracownikami i władzami Uczelni. Strategia zapewnia również zwiększenie udziału społeczności studenckiej w pracach nad jakością kształcenia m.in. poprzez zaproszenie do współpracy w uczelnianych Radach Konsultacyjno-Programowych poszczególnych kierunków studiów prowadzonych w WSZŚ. Opinia studentów dotycząca programów studiów, jakości prowadzonych zajęć ma na celu stałe podnoszenie jakości i użyteczności oferty edukacyjnej Uczelni. W opinii Uczelnianej Rady Samorządu Studenckiego, konsultacje dotyczące misji i strategii Uczelni, a także kształtowania oferty edukacyjnej zawsze odbywają się w przyjaznej atmosferze, a wszelkie uwagi i pomysły studentów w tej kwestii brane są pod uwagę Władz WSZŚ.

Tabela nr 1 Liczba osób kształcących się w Uczelni i ocenianej jednostce

Forma kształcenia	Liczba studentów			
	Uczelni		jednostki	
	I. st.	II. st.	I. st.	II. st.
studia stacjonarne	50	-	50	-
studia niestacjonarne	649	-	649	-
RAZEM:	699	-	699	-

Załącznik nr 3 Informacja o kierunkach studiów prowadzonych w jednostce oraz wynikach dotychczasowych ocen jakości kształcenia

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Strategia rozwoju Jednostki jest wyraźnie nakierowana na ścisłą współpracę z lokalnym otoczeniem społeczno-gospodarczym, a jej polityka sprzyja skutecznej realizacji procesu podnoszenia jakości kształcenia.
- 2) Oceniana Jednostka prowadzi jedynie studia I stopnia; studia doktoranckie i podyplomowe nie są prowadzone. Koncepcja kształcenia i oferta edukacyjna Uczelni jest celnie nakierowana na potrzeby regionu i dobrze służy jego rozwojowi, co jest zbieżne z jej celami strategicznymi.
- 3) Uczelnia trafnie identyfikuje swoją pozycję na rynku edukacyjnym i umacnia ją poprzez aktywną współpracę z innymi ośrodkami akademickimi oraz licznymi instytucjami z otoczenia społeczno-gospodarczego a także poprzez upowszechnianie wiedzy w środowisku lokalnym i propagowanie wysokiej kultury jakości kształcenia.
- 4) Współpracę Jednostki z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi należy ocenić jako wyróżniającą. Rola interesariuszy zewnętrznych w budowaniu wysokiej jakości kształcenia realizuje się poprzez kontakty nieformalne, a także poprzez obecność przedstawicieli lokalnego samorządu w Senacie Uczelni oraz przez działalność Rad Konsultacyjno - Programowych powołanych dla każdego kierunku studiów. Studenci, jako interesariusze wewnętrzni, biorą aktywny udział w kreowaniu strategii Jednostki i pracach nad podnoszeniem jakości kształcenia.

2. Skuteczność stosowanego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 1) WSZJK został wprowadzony Zarządzeniem Nr 21/2008 Rektora Uczelni z dnia 15.12.2008 r. (dokładne dane o wewnętrznych aktach prawnych dotyczących WSZJK są podane w części 8-ej Raportu). Zostały tam zdefiniowane cele, obszary i instrumenty Systemu. W skład instrumentarium służącego realizacji WSZJK zaliczono formalną dokumentację procesu

dydaktycznego, ankietyzacje studentów (w zakresie jakości procesu dydaktycznego, preferencji edukacyjnych i zawodowych oraz funkcjonowania Uczelni i obsługi jakości procesu dydaktycznego) i absolwentów (za realizację czego odpowiada Akademickie Biuro Karier Uczelni, w skrócie ABK), hospitacje zajęć, badania rynku pracy i zbieranie opinii pracodawców, badanie karier absolwentów, a także wnioski wypracowane przez Radę Konsultacyjno-Programową (w skrócie RK-P) w przypadku jej powołania, stanowiącą organ doradczy Rektora. Rektor w Zarządzeniu Nr 5a z dnia 24.07.2009r. powołał Rady Konsultacyjno-Programowe przy każdym kierunku studiów, określając ich skład (przedstawiciele instytucji reprezentujących dane zawody, potencjalnych pracodawców, nauczycieli akademickich wchodzących w skład danego minimum kadrowego oraz studentów) oraz cele (opiniowanie odpowiedniego programu studiów, wypracowywanie wniosków oraz dokonywanie korekt w planach i programach studiów w celu jak najlepszego ich dostosowania do wymagań stawianych przez pracodawców, kształtowanie zasad współpracy pomiędzy Uczelnią a instytucjami i pracodawcami przy organizacji praktyk zawodowych i terenowych oraz przeprowadzanie oceny efektów kształcenia absolwentów przez pracodawców).

Zespół Oceniający PKA wysoko ocenia rozpoczęcie prac nad powołaniem i wdrażaniem WSZJK i zaangażowaniem interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Protokoły z posiedzeń trzech RK-P (Uczelnia prowadzi na jednym swoim Wydziale 3 kierunki studiów) ukazują zaangażowanie wszystkich interesariuszy. Jedyną uwagę krytyczną ZO ma do składu RK-P, a mianowicie przedstawicielem studentów w każdej z nich jest ta sama osoba, która studiuje na jednym kierunku studiów. ZO proponuje przemyśleć, czy nie byłoby lepiej, gdyby w składzie RK-P przy danym kierunku był przedstawiciel studentów tego kierunku studiów.

Na ogłoszenie rozporządzenia MNiSzW z dnia 9.10.2011r. „w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia” Uczelnia zareagowała przyjęciem Uchwały nr 194 Senatu z dnia 28.09.2012 r. „W sprawie wprowadzenia WSZJK”. Definiuje ona cele polityki jakości Uczelni, rozszerzając główne zadania Systemu. Określa cele, obszary i instrumenty Systemu, formalną dokumentację, ankietyzację studentów i absolwentów (rozszerza ich zakres), hospitację zajęć, okresowe oceny nauczycieli akademickich, badanie opinii pracodawców. Ponadto określa sposoby wykorzystania wyników ocen. W stosunku do Zarządzenia Rektora z 2008 roku, które na mocy omawianej uchwały straciło moc, Uchwała ta rozszerza System o definicje i opis procesu decyzyjnego (z równoczesnym wskazaniem kompetencji i odpowiedzialności), ustanawia Uczelniany Zespół

ds. Jakości Kształcenia (w skrócie UZdsJK) powołany następnie przez Rektora, oraz Pełnomocnika Rektora ds. Rozwoju i Jakości Kształcenia. Zadania i rola Pełnomocnika są opisane w omawianej wyżej Uchwale (zob. par. 10, punkty 5, 6 i 7, zawierające między innymi zapis jego odpowiedzialności za wdrażanie i realizację WSZJK). W skład UZdsJK wchodzi: Pełnomocnicy Rektora ds. Nauki i Kształcenia oraz Rozwoju i Jakości Kształcenia, Dziekan, nauczyciele akademicki reprezentujący poszczególne kierunki studiów oraz przedstawiciel Samorządu Studenckiego (jego zadania zostały określone w par. 11). Ponadto włączono do systemu procedurę oceny nauczycieli akademickich, której dokonuje powołana przez Rektora Komisja Oceniająca (w skrócie KO).

Obowiązkiem Dziekana jest organizowanie pracy w zakresie wdrażania procedur zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na Wydziale. Współpracuje on z Prodziekanem oraz powołanymi przez siebie koordynatorami poszczególnych kierunków studiów. Uchwała określa też inne zadania stojące przed Dziekanem (zob. par. 10, pkt. 3 i 4).

Natomiast dla Dziekana jedyne Wydziału przeznaczono organizowanie pracy w zakresie wdrażania procedur zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na Wydziale. Współpracuje on z prodziekanem oraz powołanymi przez Dziekana koordynatorami poszczególnych kierunków studiów. Określono też zadania stojące przed Dziekanem (zob. par. 10, pkt. 3 i 4 Uchwały Senatu).

Obecnie funkcjonujący WSZJK działa na podstawie tej właśnie Uchwały Senatu. Ponieważ Uczelnia i Wydział musiały opracować programy kształcenia zgodnie z KRK, to Rektor powołał trzy zespoły ds. pracowania i wdrożenia zasad wynikających z KRK (w skrócie ZdsKRK). Obecnie zespoły te są częścią WSZJK i analizują programy i ich efekty kształcenia. Zespół Oceniający zwraca uwagę na fakt, że w składzie ZdsKRK brak jest przedstawicieli studentów - najważniejszego interesariusza wewnętrznego.

Zatem na poziomie Uczelni strukturę Systemu tworzą: Rektor i jego dwaj pełnomocnicy, ABK, UZdsJK, KO oraz trzy RK-P. Na poziomie Wydziału – Dziekan i Prodziekan, koordynatorzy poszczególnych kierunków studiów oraz trzy ZdsKRK. Opis funkcjonowania tych ciał oraz ich odpowiedzialności jest przejrzysty, jednak realne funkcjonowanie takie nie jest. ZO zauważył, że pewne zadania RK-P i ZdsKRK się dublują, albo nie są wykonywane. Jako przykład można podać zmianę programu studiów. Jeżeli inicjatorem zmiany jest interesariusz zewnętrzny, to zgłasza on swoją propozycję do odpowiedniej RK-P, ta po analizie przekazuje ją do Rektora (który jest członkiem wszystkich rad), on do Dziekana, a ten do koordynatora danego kierunku i w końcu propozycja trafia do ZdsKRK. Po dyskusji i zaakceptowaniu propozycji przesyłana jest ona poprzez Dziekana i

Rektora do Senatu, który glosuje nad przyjęciem zmiany. Odpowiednia RK-P otrzymuje sprawozdanie z działalności Uczelni dotyczącej zgłoszonej propozycji. Jeżeli natomiast propozycja zmian trafi do odpowiedniego ZdsKRRK, to po analizie i dyskusji jest ona przesyłana poprzez Dziekana i Rektora do odpowiedniej RK-P i po dyskusji oraz zaopiniowaniu trafia na posiedzenie Senatu. W ten sposób tworzy się niejednoznaczność w określeniu ciała, które przygotowuje ostateczny wniosek dla Senatu. Innymi słowy, w działalności realnej dublują się niektóre zadania ZdsKRRK i RK-P. Gdyby stosowano się do zapisów Uchwały Senatu, to po decyzji ZdsKRRK zawsze wniosek dotyczący programu studiów i jego efektów kształcenia powinien być przed wysłaniem do Senatu zaopiniowany przez odpowiednią RK-P. Ta niejednoznaczność wynika po części ze struktury Uczelni i jej wielkości (w strukturze Uczelni jest tylko jeden Wydział), zatem działania ZdsKRRK i RK-P dotyczą zawsze tego samego Wydziału i tego samego kierunku studiów. Ponadto składy różnych komisji nie są rozłączne. Np. we wszystkich RK-P członkami są Rektor i jego Pełnomocnik ds. Nauki i Kształcenia, Dziekan i Prodziekan. W KdsKRRK – Dziekan i Prodziekan, natomiast w UZdsJK zasiadają pełnomocnicy Rektora ds. nauki i kształcenia oraz rozwoju i jakości, Dziekan i Prodziekan, a także wszyscy koordynatorzy kierunków studiów, z których każdy jest członkiem odpowiedniej RK-P i odpowiedniego ZdsKRRK. W rezultacie w czasie rozmowy z członkami UZdsJK, przy pytaniach o ich działalność padały odpowiedzi dotyczące zarówno działalności w ramach RK-P jak ZdsKRRK ponieważ osoby, te opowiadając o swojej działalności, mieszały swoje funkcje o obydwu zespołach. Pomimo to WSZJK działa efektywnie, co pokazują protokoły posiedzeń, a także rozmowy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Zdaniem Zespołu Oceniającego władze Uczelni powinny uprościć strukturę zarządzania jakością, biorąc pod uwagę *jednowydziałowość* Uczelni, co powinno skutkować wzrostem skuteczności funkcjonowania WSZJK.

Z analizy dokumentacji przedstawionej do wglądu oraz rozmów przeprowadzonych podczas wizytacji wynika, że studenci nie tylko są obecni w strukturach Uczelni odpowiedzialnych za zapewnianie jakości kształcenia, lecz aktywnie uczestniczą w ich funkcjonowaniu. Na poziomie Uczelni studenci wchodzi w skład Rad Konsultacyjno – Programowych, dla poszczególnych kierunków studiów. Zgodnie z przepisami ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* studenci posiadają odpowiednią reprezentację w Senacie. Przedstawiciele Samorządu Studenckiego w trakcie rozmowy stwierdzili, iż System jest skuteczny i studenci mają realny wpływ na podejmowane decyzje i działania w zakresie

jakości kształcenia. Struktura zarządzania jakością jest przejrzysta oraz zapewnia studentom odpowiedni udział w podejmowaniu decyzji dotyczących jakości kształcenia.

2) WSZJK określony w Uchwale Senatu nr 194 z dnia 28.09.2012r. obejmuje wszystkie trzy kierunki studiów prowadzone przez Wydział. Można zatem uznać go za kompletny pod względem obejmowania prowadzonego kształcenia. Uczelnia i Wydział zamierzają uruchomić studia podyplomowe, więc w momencie ich powołania opis funkcjonowania WSZJK powinien zostać rozszerzony tak, by objął także tego typu kształcenie.

WSZJK zawiera też działania zapobiegające powstawaniu sytuacji patologicznych. W sprawie walki z nieprzestrzeganiem praw autorskich wprowadzono *Regulamin antyplagiatowy* oraz *Procedurę weryfikacji prac dyplomowych systemem antyplagiatowym*. Studenci muszą składać pracę dyplomową w wersji papierowej i cyfrowej. Zgodnie z powyższą procedurą, po wprowadzeniu pracy do systemu archiwizującego następuje zbadanie pracy i dołączany jest raport podobieństwa. Promotor po otrzymaniu tegoż raportu sprawdza, czy wersja cyfrowa jest taka sama jak papierowa. Po czym, jeżeli wskaźniki podobieństwa przekraczają określone w procedurze wartości, na specjalnym formularzu ocenia pracę pod kątem oryginalności i samodzielności i podejmuje decyzję o konieczności poprawienia pracy przez studenta albo o dopuszczeniu do egzaminu dyplomowego.

Procedura nr 18 WSZJK wskazuje Centralny Rejestr Skarg i Wniosków prowadzony przez Biuro Rektoratu jako organ przyjmujący wszelkiego typu skargi i zażalenia, określa też czas załatwienia skargi lub wniosku oraz sposób ich wnoszenia (na piśmie, za pomocą faksu, poczty elektronicznej lub ustnie do protokołu), a drogę odwołania się od decyzji. W sprawach ocen z egzaminów rolę skargi pełni umotywowane podanie o egzamin komisyjny.

Na spotkaniu Zespołu Oceniającego ze studentami stwierdzili oni, że w miarę potrzeby (najczęściej raz na miesiąc) odbywają się spotkania Rektora i Dziekana z Samorządem Studenckim i tam poruszane są sprawy konfliktowe lub mogące taki konflikt stworzyć. Według tych najważniejszych interesariuszy wewnętrznych zawsze sprawy sporne były rozstrzygane sprawnie i sprawiedliwie i w efekcie kończyły sytuacje konfliktowe.

Procedura nr 9 określa standardy obsługi studenta w Dziekanacie Wydziału. Definiuje ona główne zadania Dziekanatu, wymagania w stosunku do pracowników obsługujących studentów, wprowadza zasady obsługi bezpośredniej lub za pomocą telefonu czy Internetu. Punkt 4 procedury dotyczy informacji zamieszczanych na tablicy ogłoszeń. Stosowanie tej procedury zmniejsza prawdopodobieństwo powstania sytuacji konfliktowych w trakcie

trwania obsługi studenta w dziekanacie. Powyższe rozwiązania zawarte w WSZJK Zespół Oceniający uznaje za bardzo pozytywnie.

WSZJK ma również charakter kompleksowy pod względem ujęcia wszystkich czynników mających wpływ na jakość kształcenia, a jego procedury wewnętrzne w szczególności umożliwiają:

a) ocenę stopnia realizacji efektów kształcenia, zdefiniowanych dla prowadzonych przez Jednostkę studiów;

W celu możliwości przeprowadzenia weryfikacji efektów kształcenia poprzez analizę prac przejściowych i prac dyplomowych wprowadzono procedurę nr 14 *Zasady archiwizacji prac studenckich (zaliczeniowych i egzaminacyjnych)*. Prace są skanowane i przechowywane w bazie elektronicznej Uczelni. Prace przejściowe są oceniane po ich zeskanowaniu. Archiwizacji podlegają wszystkie pisemne prace zaliczeniowe i egzaminacyjne, prace projektowe, a także indywidualne karty oceny (zob. też następną procedurę).

Procedura nr 13 (*Zasady weryfikacji osiągania zakładanych efektów kształcenia*) standaryzuje ocenianie osiągnięć efektów kształcenia przez studentów. Opis sposobów weryfikacji poszczególnych efektów kształcenia musi być zawarty w sylabusie przedmiotu. Prace pisemne są archiwizowane i mogą podlegać ocenie UZdsJK. Natomiast w przypadku egzaminu ustnego egzaminator musi sporządzić indywidualną kartę oceny (dane studenta, nazwa przedmiotu, treść zadawanych pytań ze wskazaniem weryfikowanych efektów przedmiotowych dla każdego pytania, oceny odpowiedzi na każde pytanie (według skali punktowej) i ocena ostateczna. W ten sposób UZdsJK zyskuje źródło danych do weryfikacji stopnia osiągnięcia etapowych efektów kształcenia.

Procedura nr 25 opisuje zasady organizacji, przebiegu i zaliczenia zawodowych praktyk studenckich na poszczególnych kierunkach studiów. W Dzienniku Praktyk student określa czynności, które wykonywał każdego dnia oraz swoje uwagi. To sprawozdanie podpisuje opiekun praktyk w przedsiębiorstwie oraz przedstawia swoją opinię o praktykancie. Dzienniki praktyk również podlegają ocenie UZdsJK. Także efekty kształcenia przypisane zawodowym praktykom studenckim są dyskutowane na posiedzeniach RK-P (znajduje to potwierdzenie w treści protokołów z posiedzeń wszystkich RK-P, gdzie dyskutowano na temat efektów praktyk, a także omawiano wnioski interesariuszy zewnętrznych dotyczący zmiany profilu kształcenia na praktyczny). W przypadku kierunku „leśnictwo” studenci mogą zdawać w czasie praktyk egzamin dający uprawnienia do pracy w tej gałęzi gospodarki. Wyniki tego egzaminu są również analizowane na Uczelni jako element weryfikacji efektów kształcenia.

Elementy weryfikacji efektów kształcenia zawiera ankietyzacja studentów, gdzie pytania dotyczą również tego problemu (procedura nr 5 – *Badanie jakości procesu kształcenia oraz jakości pracy Dziekanatu*). Po opracowaniu wyników ankiet przez ABK zostają one przesłane do UZdsJK, który je analizuje. Pewne elementy oceny stopnia realizacji efektów kształcenia zawiera hospitacja zajęć (procedura nr 5), której poddawani są wszyscy nauczyciele akademicy. Również ankiet absolwentów zawiera tego typu pytania (procedura nr 5). Za przeprowadzenie ankiet i ich opracowanie odpowiada ABK. Rektor i Dziekan poinformowali Zespół Oceniający, że na wszystkich kierunkach studiów prowadzona jest analiza odsiewu, której wynikiem są dodatkowe godziny dydaktyczne z przedmiotów „odsiewowych” (np. matematyka, fizyka).

Protokoły posiedzeń zarówno RK-P jak i ZdsKRRK pokazują, że mechanizmy monitorowania jakości kształcenia działają sprawnie, a wynikające z ich działania procedury naprawcze obejmują obszar dotyczący efektów kształcenia. W chwili obecnej trwają prace nad rozszerzeniem efektów kształcenia w grupie umiejętności o umiejętność rozumienia i pisanie językiem prawniczym (wniosek interesariuszy zewnętrznych zgłoszony na posiedzeniu RK-P kierunku „inżynieria środowiska”), z kolei na posiedzeniu RK-P kierunku „architektura krajobrazu” interesariusze zewnętrzni zgłosili wnioski o rozszerzenie efektów kształcenia o umiejętność sporządzania planu zarządzania krajobrazem, przygotowywania specyfikacji oraz kosztorysowania, a także o dodanie efektu dotyczącego znajomości łacińskich nazw pospolitych gatunków roślin. Na posiedzeniu RK-P kierunku *leśnictwo* w dniu 26.02.2010r. zgłoszono kilka propozycji zmiany treści programowych, m.in. wprowadzenie elementów marketingu, a na następnym posiedzeniu tej Rady przedstawiono uchwałę Senatu Uczelni wprowadzającą zaproponowane zmiany, w tym wprowadzenie nowego przedmiotu *podstawy marketingu*. Również większość uwag RK-P na temat proponowanych efektów kształcenia zaproponowanych na posiedzeniu 5.03.2012r. Senat Uczelni uchwalił, o czym poinformowano Radę na jej posiedzeniu w marcu 2013r.

Funkcjonowanie WSZJK w tym obszarze ZO ocenia pozytywnie.

W rozmowach z przedstawicielami Zespołu Oceniającego studenci potwierdzili, iż nauczyciele akademicy na pierwszych zajęciach informują jaką wiedzę, umiejętności oraz kompetencje studenci muszą uzyskać po danym przedmiocie. Osiąganie etapowych i końcowych efektów kształcenia sprawdza się poprzez: zaliczenia, egzaminy i inne formy, zgodnie z przepisami zawartymi w Regulaminie Studiów (będącego załącznikiem do Uchwały Nr 182 Senatu Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi z dnia 20.04.2012 r., zatwierdzonego w porozumieniu z uczelnianym organem samorządu studenckiego).

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA przyznali także, iż zakładane efekty kształcenia są przez nich osiągnane w większości przypadków w odpowiednim stopniu. Przede wszystkim podczas praktyk studenckich studenci uczą się wykorzystywać zdobytą na zajęciach wiedzę i wykorzystywać ją w warunkach rzeczywistych. Studenci zgodnie przyznali, iż praktyki, poza egzaminami i zaliczeniami, są najlepszym sposobem weryfikacji umiejętności i kompetencji, które zdobyli podczas zajęć w Uczelni. Również przedstawiciele pracodawców oceniają kompetencje studentów zdobyte w trakcie nauki jako wysokie.

b) udział pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w określaniu i ocenie efektów kształcenia;

Pracodawcy i inni przedstawiciele rynku pracy biorą udział w określaniu i ocenie efektów kształcenia w sposób formalny i nieformalny. Formalnie poprzez udział w Radzie oraz zasiadanie w Senacie. Uwagi zgłaszane przez członków Rady są rozpatrywane przez Senat a następnie wprowadzane w życie. Ze względu na lokalny charakter Szkoły istnieje wiele form kontaktów nieformalnych co ułatwia obieg informacji, a jednocześnie pozytywnie wpływa na pracę organów formalnych. Zaangażowanie w sprawy efektów kształcenia było widoczne w czasie spotkania z interesariuszami zewnętrznymi - pracodawcami, przedstawicielami lokalnego samorządu, przedstawicielami szkół. W spotkaniu wzięli udział właściciele firm, pracowni i zakładów, burmistrzowie, dyrektorzy szkół, dyrektor biblioteki, dyrektorzy ośrodka wypoczynku i ośrodka pomocy społecznej, nadleśniczowie, dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy, przedstawiciele zakładów usług leśnych, przedstawiciel mediów (TVP S.A. Oddział w Bydgoszczy, łącznie 28 osób. Podkreślano, że wszystkie postulaty środowiska lokalnego są brane pod uwagę. Jest wiele przykładów spontanicznych reakcji na określone sytuacje. Współpraca układa się wzorowo poprzez wspólne projekty realizowane w trakcie zajęć dydaktycznych, w tym praktyk, przez studentów. Współpraca liceów i technikum z Wyższą Szkołą Zarządzania Środowiskiem wpływa na właściwe przygotowanie uczniów do roli studentów. Nauczyciele uczestniczą w pracach programowych wspólnych konkursów regionalnych i międzynarodowych. Współpraca odbywa się na podstawach formalnych umów podpisanych pomiędzy WSZŚ w Tucholi a zainteresowanymi instytucjami, organizacjami, firmami, zakładami, pracowniami.

Zgodnie z przepisami wewnętrznymi Rektor powołuje RK-P (po jednej dla każdego kierunku studiów), w skład których wchodzi m.in. przedstawiciele potencjalnych pracodawców oraz przedstawiciele minimów kadrowych odpowiadających kierunków studiów. Zadaniem tych ciał jest opiniowanie programów studiów, ocenianie i weryfikowanie programów studiów, stwierdzanie ich zgodność ze standardami (programy starsze) oraz z

KRK (programy nowe), a także z wymaganiami praktyki gospodarczej i oczekiwaniami rynku pracy, a także kształtowanie zasad współpracy między Uczelnią a firmami w zakresie organizacji praktyk zawodowych studentów i zajęć terenowych. Ponadto oceniają efekty kształcenia absolwentów widziane przez pracodawców. Zaproszenia wraz z materiałami do dyskusji są wysyłane co najmniej tydzień przed posiedzeniem, tak by pracodawcy mogli się przygotować do dyskusji. Wnioski z dyskusji są przesyłane poprzez Rektora do Dziekana i do odpowiednich ZdsKKR, a stamtąd na Senat, jeżeli ma być dokonana zmiana. Pracodawcy mogą też składać własne wnioski dotyczące programu i efektów kształcenia (patrz podpunkt a). Ponadto interesariusze zewnętrzni złożyli wniosek o zmianę profili kształcenia z ogólnoakademickiego na praktyczne inicjując w ten sposób na Uczelni dyskusję na ten temat. Procedura związana z działalnością RK-P przewiduje konieczność informowania ich przez Rektora o realizacji zgłoszonych wniosków. Tego typu działania były realizowane również w przeszłości po utworzeniu pierwszej RK-P (dotyczyło to kierunku „leśnictwo”). Rozwiązania przyjęte na Uczelni mówią o spotkaniach Rad raz na rok, ale w razie potrzeby posiedzenia są odbywane częściej, np. na posiedzeniu w marcu 2013 roku RK-P kierunku „leśnictwo” postanowiła, że kolejne spotkanie odbędzie się w czerwcu 2013 roku i zostanie na nim dokonany przegląd sylabusów w kontekście realizacji przedmiotowych efektów przedmiotowych. To ukazuje pewną formę poprawy lub zmian proceduralnych, gdy tego wymagają okoliczności.

ZO bardzo wysoko ocenia rozwiązania ułatwiające interesantom zewnętrznym współpracę z Uczelnią, w tym składanie wniosków w sprawie programu studiów oraz efektów kształcenia. Spotkanie z interesariuszami zewnętrznymi potwierdziło tę ocenę. Podkreślić też należy, że na kierunku „leśnictwo” istnieją procedury nieformalne, jak np. *gorąca linia* między dyrektorem Nadleśnictwa a Rektorem. Również kontakty mniej formalne istnieją między Uczelnią i jej absolwentami, którzy obecnie zaliczają się do grona pracodawców. osobie.

c) monitorowanie losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy;

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 21/2008 Rektora, ABK przygotowuje odpowiednie procedury badania ścieżek zawodowych absolwentów Uczelni; zarządzenie to określa także cele tego badania. Za przeprowadzenie tych badań odpowiada ABK, które również opracowuje ich wyniki i przedstawić je kierownictwu Uczelni. Podobne ustalenia znalazły miejsce w Uchwale nr 194 Senatu Uczelni z dnia 28.09.2012 r. Pierwsza realizacja badań losów absolwentów nastąpiła w roku 2010, a Zespół Oceniający zapoznał się z jej wynikami. W roku 2012 przeprowadzono kolejne badanie z tym, że zmieniono sposób ankietyzacji

z papierowej na telefoniczną, by poprawić zwrotność ankiet. Wyniki badań przesłano do władz Uczelni i Wydziału, które przeanalizowano z koordynatorami kierunków studiów oraz - po drugim badaniu – z ZdsKRRK. W ten sposób opracowano projekty zmian programów, które po zatwierdzeniu przez RK-P trafiły pod obrady Senatu. Innym źródłem informacji o losach niektórych absolwentów są RK-P, gdzie w składzie są też absolwenci odpowiednich kierunków studiów będący jednocześnie pracodawcami. Procedura opisująca to badanie nosi numer 9 i dołączone do niej są wzory ankiet. Zgodnie z procedurą 09 opracowano następujące dokumenty służące gromadzeniu informacji o losach absolwentów WSZŚ w Tucholi: 01/09 WSZŚ w Tucholi w oczach absolwentów, 02/09 Informacje o studencie, 03/09 Ankieta badania kariery absolwenta, 04/09 Pismo do pracodawcy, 05/09 Ankieta oceny kompetencji absolwenta. Uczestnictwo w ankietach jest dobrowolne co powoduje, iż dla niektórych kierunków w niektórych latach ilość ankiet jest zbyt mała by można było opracować ich wyniki.

Spotkanie z interesariuszami zewnętrznymi wykazało, iż losy absolwentów są w większości dobrze znane ze względu na wielkość środowiska. Absolwenci WSZŚ w Tucholi są wysoko oceniani przez pracodawców. Znajdują zatrudnienie także poza regionem. Zauważono, iż ważną drogą do uzyskania pracy są praktyki studenckie prowadzące nieraz do praktyk powtórnych a w konsekwencji do zatrudnienia. Absolwenci kierunku „leśnictwo” znajdują zatrudnienie u głównego pracodawcy jakim są Lasy Państwowe. Absolwenci kierunku „architektura krajobrazu” dążą często skutecznie do prowadzenia własnych pracowni tworząc w ten sposób miejsca pracy. Absolwenci kierunku „inżynieria środowiska” znajdują zatrudnienie w administracji samorządowej, a także uzyskują uprawnienia budowlane pozwalające na wykonywanie własnej działalności. Ankiety wskazują, iż część absolwentów nie pracuje w swoim zawodzie. Przedstawiciel Urzędu Pracy stwierdził jednak, iż żaden z absolwentów WSZŚ nie jest zarejestrowany jako bezrobotny. Współpraca Wyższej Szkoły z Urzędem Pracy jest dobra, co przyczynia się do szybkiego znajdowania miejsc pracy dla absolwentów. Z okazji jubileuszu 10-lecia powstania WSZŚ w Tucholi przygotowywany jest m.in. zjazd absolwentów i powołanie Stowarzyszenia Absolwentów co przyczyni się do jeszcze lepszego rozpoznania ich losów. Ocena przygotowania absolwentów do rynku pracy powinna uwzględniać fakt, iż w regionie Tucholi występuje 20% bezrobocie. Poszukując efektów kształcenia odpowiednich do rynku pracy trzeba wziąć pod uwagę to, iż nigdzie rynek pracy nie jest idealny i nie jest wyłącznym miernikiem wartości człowieka. WSZŚ realizuje swoje zadania uzyskiwania najlepszych efektów kształcenia nie tylko poprzez dostosowanie absolwenta do ułomnego rynku pracy lecz również poprzez pobudzanie jego

aktywności i przedsiębiorczości. Zadanie to realizowane jest poprzez program dydaktyczny jak też poprzez działalność Akademickiego Biura Karier.

ZO ocenia pozytywnie badanie losów absolwentów, nie tylko na podstawie wyników analiz i ich wpływu na program i efekty kształcenia, ale również ze względu na poszukiwanie metod uzyskiwania większej ilości informacji.

d) monitorowanie i okresowe przeglądy programów kształcenia;

Zgodnie z Zarządzeniem Rektora nr 21 z roku 2008 Rady Konsultacyjno-Programowe prowadzi monitorowanie i okresowe przeglądy programów kształcenia pod kątem ich zgodności ze standardami kształcenia, wymaganiami praktyki gospodarczej i oczekiwaniami rynku pracy, w tym również spraw dotyczących organizowania praktyk. Uchwała Senatu w sprawie WSZJK z dnia 28.09.2012 r. dodała tylko do obowiązków RK-P monitorowanie programów kształcenia pod kątem zgodności z KRK. Skład Rad powoduje, że w monitorowaniu programów kształcenia biorą czynny udział wszyscy interesariusze. Protokoły posiedzeń RK-P oraz Senatu pokazują, że powyższe cele są realizowane dobrze.

Ankietyzacja studentów zawiera w sobie również elementy monitorowania programu i efektów kształcenia. Wyniki ankiet ABK przekazuje władzom Uczelni i Wydziału. Pełnomocnik Rektora ds. Rozwoju i Jakości Kształcenia analizuje wraz z Samorządem Studentckim wyniki ankiet. Jeżeli wnioski dotyczą zmian w programie studiów lub efektów kształcenia, są one wysyłane do RK-P do zaopiniowania i potem zajmuje się nimi Senat. Również ankiety absolwentów zawierają pytania dotyczące oceny programu studiów pod kątem potrzeb rynku pracy.

Istnieją także mniej sformalizowane drogi monitorowania programów kształcenia. Co pewien czas odbywają się spotkania Rektora z poszczególnymi grupami interesariuszy wewnętrznych. Tam, przy omawianiu różnych problemów, pojawiają się również sprawy programowe. ZO ocenia to postępowanie pozytywnie.

Studenci uczestniczą w procesie badania i oceny poszczególnych czynników wpływających na jakość kształcenia poprzez uczestnictwo w pracach gremiów działających na rzecz zapewniania jakości kształcenia wizytowanej jednostki. Przedstawiciele Samorządu Studentów obecni są na posiedzeniach Senatu, gdzie dyskutowane są programy kształcenia i zgłaszają do nich swoje uwagi i propozycje. Ponadto studenci mają swoich przedstawicieli w Radach Konsultacyjno – Programowych, które mają wpływ na modernizację planów i programów studiów. Spostrzeżenia dotyczące poszczególnych przedmiotów studenci mogą zgłaszać pod koniec każdego semestru studiów poprzez ankietę dotyczącą oceny jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych. Wyniki ankiet są przedstawiane Samorządowi

Studenckiemu. Studenci obecni podczas spotkań z ZO PKA przyznali, iż widzą skutki przeprowadzanych ankiet, a także zgłaszanych w nich uwag.

e) ocenę zasad oceniania studentów oraz weryfikację efektów ich kształcenia:

Dziekan Wydziału w każdym roku akademickim zwołuje posiedzenia UZdsJK, na których przeprowadzone są oceny poziomu osiągniętych efektów kształcenia z poszczególnych przedmiotów przy zastosowaniu elementarnych działań statystycznych, a także ocenia poziom osiągnięcia efektów zagregowanych (dla poszczególnych lat i kierunków studiów). Poza tym oceniane są prace dyplomowe pod względem zgodności treści z kierunkiem studiów, a także ich ewaluacja dokonana przez recenzentów i promotorów. Analizowane są również wyniki egzaminów dyplomowych. Protokół z posiedzenia UZdsJK z dnia 22.03.2013 r. potwierdza stosowanie tych procedur w praktyce. Z przedstawionych danych wynika, co też zauważono w protokole, że na wszystkich kierunkach studiów przeważają oceny dobre i bardzo dobre. Co więcej, dominantą ocen z pracy dyplomowej wystawianych przez promotora i recenzenta oraz z egzaminu dyplomowego są oceny 5,0. Niestety, brakuje w protokole wniosków z tej obserwacji. Przy takich wynikach należy podejrzewać, że oceny prac są zawyżane oraz/albo egzamin dyplomowy jest zbyt łatwy. Zespół Oceniający zaleca przeprowadzanie pogłębionych analiz jakości prac dyplomowych oraz ich recenzji, a także egzaminów dyplomowych wraz z analizowaniem ewentualnych przyczyn otrzymanego rozkładu ocen i podjęcie działań naprawczych, jeżeli okażą się konieczne.

Analizę zasad oceniania studentów przeprowadza UZdsJK na podstawie wyników egzaminacyjnych, zarchiwizowanych prac przejściowych oraz prac dyplomowych i ich recenzji, a także wyników egzaminu dyplomowego. Protokoły z tych analiz zawierają takie mierniki, jak średnie arytmetyczne, odchylenie standardowe oraz rozkład ocen. Z protokołu nie wynika, czy dokładniejszej analizie poddawane są wylosowane prace przejściowe i dyplomowe. Rektor Uczelni i jego pełnomocnik stwierdzili że, szczególnie po wizytacjach PKA, przeglądane były wszystkie prace dyplomowe.

Studenci obecni na spotkaniach z ZO pozytywnie wypowiadali się na temat wiedzy i zaangażowania kadry dydaktycznej, która zawsze jest do ich dyspozycji. Po każdym semestrze studenci wypełniają ankiety oceniając nauczycieli akademickich, z którymi mieli zajęcia. Podobnie, jak w przypadku oceny zajęć dydaktycznych, studenci widzą rezultaty ankiet. Istotne z punktu widzenia studentów, poza procesem ankietyzacji, jest także indywidualne podejście władz Uczelni w razie pojawienia się sytuacji konfliktowych na linii nauczyciel – student. Sytuacje te rozpatrywane są indywidualnie między zainteresowaną grupą studentów a nauczycielem akademickim (za pośrednictwem władz Jednostki).

ZO ocenia pozytywnie ten obszar działania WSZJK, z tym, że zaleca przeprowadzenie głębszej analizy poprzez zbadanie wylosowanych prac przejściowych i dyplomowych. Natomiast ocena działania procedury nr 13 dotyczącej zasad weryfikacji osiągania zakładanych efektów kształcenia nie jest jeszcze możliwa ze względu na zbyt krótki czas jej funkcjonowania.

f) ocenę jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, w tym także przez studentów oraz realizowanej polityki kadrowej;

Uchwała nr 194 Senatu Uczelni poświęca paragraf 7 okresowej ocenie nauczycieli akademickich. Definiuje zakres oceny, która obejmuje działalność naukową, dydaktyczną oraz organizacyjną. Rektor powołuje komisje oceniające, po jednej na każdy kierunek studiów (Dziekan, pełnomocnik Rektora ds. Nauki i Kształcenia oraz koordynator danego kierunku studiów). Dokładniejszy opis oceny okresowej zawiera Zarządzenie Rektora nr 21/2012. Jest tu wyraźne określenie, że ocena działalności dydaktycznej jest wystawiona na podstawie analizy prowadzonych zajęć dydaktycznych, osiągnięć dydaktycznych oraz wyników ankietyzacji studentów i hospitacji zajęć. Działalność naukowa nauczyciela akademickiego jest oparta na osiągniętych punktach w działalności publikacyjnej, osiągnięciach naukowych (granty, patenty, itd.), awansie naukowym. System ocen ma charakter powszechny (oceniani są wszyscy prowadzący zajęcia dydaktyczne), okresowy, przejrzysty (skala ocen oraz zasady są powszechnie znane) oraz obiektywny (ocena opiera się tylko na faktach). Jeżeli w stosunku do ocenianego wysunięto jakieś zalecenia, to on musi je niezwłocznie wdrożyć.

Z kolei Zarządzenie Rektora nr 20/2012 określa zasady, przedmiot i cel oceny okresowej, termin i kryteria oceny, skalę ocen oraz tryb dokonywania oceny pracowników nie będących nauczycielami akademickimi. Wcześniej na mocy Zarządzenia Rektora nr 21/2008 ocena nienauczycieli akademickich była wymieniona w dwóch miejscach: przy ankietyzacji studentów (ocena funkcjonowania Uczelni i obsługi procesu dydaktycznego) oraz w par. 8, gdzie zapisano że wyniki otrzymane m.in. z ankietyzacji studentów mogą być wykorzystywane do prowadzenia polityki kadrowej oraz nagradzania pracowników. Jak widać poprawiono proces oceny tej kategorii pracowników.

W tabeli 4.1. w Raporcie Samooceny podano przykłady działań naprawczych dotyczących reakcji na niskie oceny wynikające z ankietyzacji studentów. Dotyczyły one nauczycieli akademickich, Prodziekana oraz pracowników Dziekanatu. Po rozmowach z zainteresowanymi oraz zmianach organizacyjnych, powtórne oceny były wyższe. Na spotkaniu ze studentami oraz z kadrą akademicką ZO otrzymał tę samą informację, a także

informację, że były przypadki zwolnień z pracy nauczycieli akademickich, gdy kolejne ich oceny były niskie. Również otrzymano informację, że wprowadzenie wirtualnego dziekanatu spowodowało dużo lepszą ocenę jego pracy (skończyły się problemy z kolejkami oraz wzrosła szybkość przepływu informacji).

W obydwu procedurach, po otrzymaniu wyników ankiet, władze rektorskie nie tylko analizują otrzymane wyniki, ale porównują je z otrzymanymi w przeszłości, by sprawdzić istniejący trend. Jeżeli jest on malejący, to również następują działania naprawcze (rozmowa z pracownikami, a jeżeli nie następuje poprawa przy następnej ocenie, możliwość rozwiązania stosunku pracy).

Studenci bardzo sobie chwalili cykliczne spotkania z Rektorem, w czasie których omawiane są sporne problemy, między innymi sprawy osobowe. Rektor omawianym sprawom nadaje dalszy bieg.

ZO pozytywnie ocenia tę sferę funkcjonowania WSZJK, która daje w wyniku kadre wysokiej jakości zarówno pod względem dydaktyki, jak i wspierania procesu kształcenia. W tym miejscu należy przypomnieć, że w Misji Uczelni nie jest zapisany rozwój badań naukowych lecz upowszechnianie nauki. Ponadto Uczelnia poprawia elementy systemu (np. w tym przypadku dookreślając sprawy związane z oceną kadr), tak by uzyskać jego lepszą skuteczność.

g) ocenę poziomu naukowego jednostki;

W tym miejscu należy przypomnieć Misję Uczelni w tym obszarze. Zapisana jest tam jedynie działalność upowszechniająca dorobek naukowy o charakterze aplikacyjnym. Uczelnia, oferując jedynie studia I stopnia nie ma obowiązku prowadzenia badań naukowych i działalności *stricte* naukowej nie prowadzi, ograniczając się do upowszechniania wiedzy. Poza oceną nauczycieli akademickich, gdzie oceniana jest ich działalność naukowa oraz jej związek z procesem dydaktycznym, a także ich działalność organizacyjna, m.in. przy organizacji konferencji naukowych, brak jest procedur w WSZJK dotyczących oceny poziomu naukowego jednostki.

h) ocenę zasobów materialnych, w tym infrastrukturę dydaktyczną i naukową, a także środki wsparcia dla studentów;

W procedurze 3 zamienionej obecnie na 23, a dotyczącej *Planowania i organizacji procesu dydaktycznego* jest zapisane, że nauczyciele akademicy mają obowiązek dostarczenia do 15 września sylabusów prowadzonych przedmiotów w wersji cyfrowej. Dziekan je analizuje do końca września, m.in. pod kątem dostępności w bibliotece wymaganej literatury. O dokonanych zakupach brakujących pozycji lub ich braku na rynku informuje prowadzących w

terminie do 5 października. W przypadku braku możliwości zakupu zalecanej literatury Dziekan prowadzi rozmowy z nauczycielami akademickimi na temat ewentualnych zmian literaturowych w sylabusach. Jak nas poinformowano w czasie spotkania z władzami Uczelni i Wydziału, czasami nauczyciel zmienia sylabus i Biblioteka dokupuje brakujące pozycje, ale są i takie przypadki, że nauczyciel przywozi własne egzemplarze i zostawia je w Bibliotece. Skutek działania tej procedury jest taki, że Biblioteka posiada wszystkie pozycje wymienione w sylabusach.

Jeśli chodzi o zgłaszanie awarii, to na Uczelni zatrudniony jest specjalista, do którego należy zgłaszać wszelkie usterki techniczne (na spotkaniu ze studentami i kadrą akademicką okazało się, że wszyscy wiedzą do kogo zgłaszać usterki). Specjalista razem z konserwatorem usuwa natychmiast usterki mniej skomplikowane. Przy poważniejszych i kosztowniejszych problemach specjalista w ciągu jednego dnia zbiera informacje na temat kosztów i razem z władzami Uczelni podejmuje decyzję o naprawie przez firmę zewnętrzną. Za stan techniczny wszelkich sieci zainstalowanych na Uczelni odpowiada zewnętrzna firma, podobnie jak za dostęp do sieci internetowej i pracownie komputerowe. Wszelkie informacje o awariach systemu, komputerów należy zgłaszać do Informatyka (administratora systemu informatycznego). Opisane to jest w *procedurze nadzoru nad sprzętem informatycznym*.

Procedura 04 dotyczy przyznawania świadczeń pomocy materialnej studentom. Określone są w niej rodzaje świadczeń, wymagania, opis czynności, ich terminy oraz osoby odpowiedzialne i inne konieczne informacje. Czynności, o których mowa wyżej zaczynają się od zgłoszenia wniosku do Rektora/Dziekana o powołanie Komisji Stypendialnej, a kończą się na zwołaniu Odwoławczej Komisji Stypendialnej w sprawie rozpatrzenia odwołań. Zatem jest to kompletna procedura dotycząca wsparcia materialnego dla studentów.

Propozycje związane z funkcjonowaniem infrastruktury dydaktycznej pojawiają się również podczas regularnych spotkań Rektora ze studentami. Przykładem może tu być rozwiązanie problemu dostępu do Internetu czy działania podjęte przez Rektora w sprawie realizacji wniosku studentów o zwiększenie liczby miejsc parkingowych (to drugie okazało się poważnym problemem, ponieważ z protokołu wynika, że pierwsze posiedzenie nie przyniosło konsensusu i dopiero podczas następnego spotkania doszło do porozumienia).

Funkcjonowanie WSZJK tym obszarze ZO ocenia w pozytywnie.

Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym stwierdzili, że mogą korzystać z infrastruktury dydaktycznej Wydziału. Podczas zajęć mają możliwość korzystania z sal które, w ich opinii, są dostatecznie wyposażone w materiały dydaktyczne i odpowiednie narzędzia. Również w ramach zajęć praktycznych studenci wykorzystują sprzęt i oprogramowanie

udostępniane przez Uczelnię i wykładowców. Obecni podczas spotkania studenci nie zgłaszali braków dotyczących zasobów materialnych, jednak zwracali uwagę na brak w ramach Sytemu narzędzia, które umożliwiłoby badanie ich opinii w tym zakresie.

Studenci mogą liczyć na wsparcie administracyjne, społeczne i materialne ze strony Uczelni m.in. poprzez powoływanych opiekunów lat, organizacji praktyk zawodowych i pomocy materialnej zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ponadto Uczelnia posiada własny fundusz stypendialny. Studenci mogą również korzystać z pomocy Akademickiego Biura Karier działającego w Uczelni. Pozytywnie przez studentów ocenieni zostali pracownicy Dziekanatu, którzy zawsze służą wsparciem, pomocą i udzielają kompleksowych informacji.

i) funkcjonowanie systemu informacyjnego, tj. sposobu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania stosownych informacji w zapewnieniu jakości kształcenia;

W Uchwale Senatu nr 194/2012 istnieje zapis, że UZdsJK odpowiada za wprowadzenie systemu informacyjnego dotyczącego WSZJK. Obecnie działają jego elementy, jak archiwum prac dyplomowych, archiwum zeskanowanych prac przejściowych oraz wyników egzaminów ustnych. ABK archiwizuje ankiety i ich wyniki w wersji papierowej i cyfrowej (co pokazano ZO w czasie wizytacji). Protokoły posiedzeń są archiwizowane w wersjach cyfrowej i papierowej. Wyniki działania WSZJK są zamieszczane w systemie, co pozwala na przeprowadzenie analizy w czasie (np. ankietyzacja studentów). Na Uczelni działa system wspomagający zarządzaniem procesem dydaktycznym *ProAkademia*. W jego ramach funkcjonuje *wirtualny dziekanat*. Ponadto w Uchwale Senatu nr 194/2012 jest zapisane, że Dziekanat podaje wyniki ankiet oceniających nauczycieli akademickich do wiadomości zainteresowanego nauczyciela akademickiego i jego przełożonemu, a ogólne wyniki ankietyzacji i hospitacji – zainteresowanym nauczycielom akademickim, władzom Uczelni, kierownikowi dziekanatu oraz Uczelnianej Radzie Samorządu Studenckiego.

ZO ocenia pozytywnie funkcjonowanie systemu informacyjnego, zalecając prowadzenie dalszych prac UZdsJK nad jego scaleniem i poprawieniem jakości.

j) publiczny dostęp do aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów;

W Zarządzeniu Rektora nr 21/2008 do zasadniczych celów WSZJK zaliczono m.in. dostarczanie społeczeństwu (kandydatom na studia, pracodawcom, władzom) wiarygodnych informacji na temat jakości kształcenia i poziomu wykształcenia absolwentów. Podobny zapis jest też w Uchwale Senatu nr 194/2012. Jest tam także stwierdzenie, że wyniki ocen otrzymanych w ramach WSZJK mogą być wykorzystane, m.in. do działalności marketingowej Uczelni. Jeszcze w jednym dokumencie (Procedura 10: *Standardy obsługi*

klenta w Dziekanacie), gdzie w punkcie 4 (*Informacje zamieszczane na tablicy ogłoszeń*) jest napisane, że do obowiązków Dziekanatu należy aktualizacja informacji na tablicy ogłoszeń, dotyczących spraw dydaktycznych i studenckich. Dotyczy to też ogłoszeń w module *wirtualny dziekanat*. Poza tymi aktami prawnymi nie ma innych wzmianek o zamieszczaniu informacji publicznie dostępnych. W czasie spotkania z UKdsJK uzyskano informację, że za zamieszczanie obiektywnie przedstawionych i aktualnych informacji w miejscu z publicznym dostępem odpowiada Pełnomocnik Rektora ds. nauki i kształcenia. W Raport Samooceny poinformowano, że Uczelnia współpracuje z TVP Bydgoszcz w prowadzeniu polityki informacyjnej.

Na podstawie powyższych analiz i ocen ZO ocenia WSZJK jako system kompletny i skuteczny choć niektóre jego elementy są wciąż jeszcze w fazie wdrażania.

Na spotkaniu z Zespołem Oceniającym studenci potwierdzili, że mają łatwy dostęp poprzez stronę internetową Uczelni do informacji o programach studiów, zakładanych efektów kształcenia oraz organizacji i procedurach toku studiów. Ponadto wszystkie niezbędne informacje dotyczące stypendiów i praktyk oraz studentów niepełnosprawnych zamieszczane są na tablicach informacyjnych i w gablotach. Wszystkie informacje są powszechnie dostępne i aktualne. Przed Dziekanatem dostępne są również dla studentów wszystkie wzory wniosków i podań, które mogą kierować do Dziekana czy administracji Uczelni.

3) W Zarządzeniu Rektora nr 21/2008 nie ma wzmianki na temat procesu poprawy skuteczności WSZJK. Jednak prace nad poprawą Systemu trwały, czego skutkiem była Uchwała Senatu nr 194/2012 oraz Zarządzenie Rektora nr 3/2013. W tych dokumentach jest już mowa na temat doskonalenia WSZJK. Rektor sprawuje nadzór nad doskonaleniem systemu. Pełnomocnik Rektora ds. Rozwoju i Jakości Kształcenia opracowuje *plany doskonalenia* WSZJK. Z kolei UZdsJK odpowiada za opis procedur doskonalenia Systemu ewaluacji całości jego funkcjonowania. Zespół został powołany w dniu 2 października 2012 roku. Na pierwszym posiedzeniu ustalono, że do zadań UZdsJK na rok akademicki 2012/2013 należeć będzie m.in. opracowanie procedur doskonalących system jakości. Na kolejnym posiedzeniu przeanalizowano kwestionariusze ankiet i zalecono ABK opracowanie nowych kwestionariuszy ankiet, które wykorzystywane będą od następnego roku akademickiego. Jak napisano w protokole, powinny one w sposób efektywny poprawić skuteczność Systemu. Ponadto przeanalizowano procedurę nr 7 dotyczącą przebiegu egzaminu dyplomowego i nie dopatrzonego się potrzeby jej zmiany. Ostatnie posiedzenie UZdsJK nie dotyczyło już zmian w

WSZJK. Mimo braku oceny skuteczności Systemu, należy stwierdzić, że w Raporcie Samooceny przedstawiono pięć przypadków działań naprawczych wynikających z działania WSZJK świadczących o próbie pokazania skuteczności działania starszego systemu (informacje dotyczy lat 2010-2012). Natomiast jest jeszcze za wcześnie, by w pełni ocenić skuteczność WSZJK oraz brak jest jeszcze opracowywanych przez UZdsJK procedur pozwalających poprawiać system.

Załącznik nr 4 Funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych:

- 1) Struktura podejmowania decyzji w zarządzaniu jakością nie jest całkiem przejrzysta ze względu na to, że nie przystaje do struktury Uczelni, która jest jednowydziałowa, a ciała mające podobne zadania dublują się na poziomie rektorskim i dziekańskim (RK-P i ZdsKRK dla poszczególnych kierunków studiów) oraz skład wszystkich ciał zajmujących się jakością kształcenia, biorąc pod uwagę zatrudnionych na Uczelni, niewiele się różni między sobą. Natomiast ZO ocenia wyróżniającą udział pracowników, studentów i przede wszystkim interesariuszy zewnętrznych w podejmowaniu decyzji dotyczących jakości kształcenia. W tym obszarze ZO postuluje włączenie do ZdsKRK przedstawicieli studentów odpowiadającego kierunku studiów oraz rozważenie członkostwa we wszystkich RK-P nie tego samego przedstawiciela studentów, a z odpowiedniego kierunku studiów. Być może skuteczność WSZJK wzrosłaby jeszcze bardziej.
- 2) WSZJK można uznać za kompletny i skuteczny, mimo, że jego postać obecna jest wdrażania. ZO proponuje uporządkować kwestie dotyczące informowania o wynikach analiz prowadzonych w ramach systemu. Z perspektywy studentów funkcjonujący na Wydziale System ocenić należy pozytywnie. Podkreślają oni, że zapobiega on również powstawaniu zjawisk patologicznych.
- 3) Uczelnia/Wydział jest na początku drogi w ocenianiu skuteczności WSZJK oraz opracowania procedur. Zadanie to ma wykonać UZdsJK pod nadzorem Rektora. Zespół zaplanował te prace na bieżący rok akademicki.

3. Spójność stosowanego w jednostce opisu celów i efektów kształcenia na oferowanych studiach doktoranckich i podyplomowych oraz sprawność i wiarygodność systemu weryfikującego i potwierdzającego ich osiągnięcie.

Oceniana Jednostka nie prowadzi studiów doktoranckich i podyplomowych.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: nie dotyczy

4. Zasoby kadrowe, materialne i finansowe posiadane przez jednostkę dla realizacji zakładanych celów strategicznych i osiągnięcia efektów kształcenia

- 1) Wydział Inżynieryjny Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi zatrudnia łącznie 77 nauczycieli akademickich, w tym 36 na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu

pracy. Spośród tych 36 pracowników „etatowych” jest 6 z tytułem naukowym profesora, 6 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, 22 ze stopniem naukowym doktora i 2 z tytułem zawodowym magistra. WSZŚ w Tucholi jest podstawowym miejscem pracy dla 1 profesora, 1 doktora habilitowanego, 11 doktorów i 2 magistrów. Samodzielni pracownicy nauki stanowią ok. 16,6 % ogółu „etatowych” nauczycieli akademickich Wydziału.

Polityka kadrowa zakłada dobór nauczycieli akademickich ze względu na dwa podstawowe kryteria: zgodność dorobku naukowego z zakładanymi dla prowadzonych kierunków efektów kształcenia oraz kompetencje dydaktyczne zapewniające wysoką jakość kształcenia.

Specjalności naukowe kadry akademickiej WSZŚ w Tucholi w pełni odpowiadają potrzebom procesu dydaktycznego na prowadzonych kierunkach studiów. Spełnione są warunki minimów kadrowych dla wszystkich prowadzonych przez Uczelnię kierunków kształcenia. Nauczyciele akademicy wchodzący do tych minimów kadrowych posiadają wymagany przez przepisy dorobek naukowy, a w wielu przypadkach posiadają również poważne zawodowe osiągnięcia praktyczne z zakresu prowadzonego przedmiotu. Spełniają ponadto pozostałe wymogi dotyczące obciążenia dydaktycznego, złożyli także wymagane prawem deklaracje.

Analiza zasad i metod doboru kadry dydaktycznej do potrzeb wynikających z prowadzonych kierunków kształcenia oraz oceny realizacji przez nauczycieli akademickich procesu dydaktycznego wskazuje, iż są one właściwe. Stosunek liczby studentów do liczby zatrudnionej kadry, w tym w zakresie minimum kadrowego, spełnia wszelkie wymagania przepisowe.

Za obsadę zajęć dydaktycznych odpowiedzialny jest Dziekan współpracujący w tym zakresie z koordynatorami poszczególnych kierunków kształcenia. Ocena kadry akademickiej w zakresie realizacji procesu kształcenia odbywa się poprzez: ankietyzację studentów, okresową ocenę pracowników oraz hospitację zajęć dydaktycznych.

Wyższa Szkoła Zarządzania Środowiskiem w Tucholi kształci studentów wyłącznie na studiach I stopnia. Jako Uczelnia zawodowa nie jest zobligowana do prowadzenia działalności naukowej i nie prowadzi żadnych badań naukowych. Działalność Jednostki w obszarze nauki sprowadza się do prowadzenia przez WSZŚ w Tucholi wydawnictwa naukowego, które wydaje czasopismo naukowe znajdujące się na liście punktowanych czasopism MNiSzW. Uczelnia organizuje ponadto kilka cyklicznych konferencji naukowych ogólnopolskich i międzynarodowych. W ciągu ostatnich 5 lat WSZŚ w Tucholi zorganizowała 11 konferencji naukowych, w tym 5 konferencji z cyklu „zarządzanie ochroną

przyrody w lasach”, 3 konferencje z cyklu „ogrzewanie i wentylacja w przemyśle i rolnictwie”, 1 z cyklu „współczesne krajobrazy wiejskie”. WSZŚ w Tucholi stwarza możliwości rozwoju naukowego wszystkim swoim pracownikom poprzez wsparcie finansowe umożliwiające uczestnictwo w konferencjach naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym.

2) WSZŚ w Tucholi posiada dobrą bazę materialną do prowadzenia działalności dydaktycznej. Jej siedziba mieści się w kompleksie szkół ponadgimnazjalnych w Tucholi. Główną bazę dydaktyczną stanowi budynek w Tucholi przy ulicy Pocztowej 13, gdzie mieszczą się: pomieszczenia administracyjne, sale wykładowe, ćwiczeniowe i pracownie oraz klub studencki, szatnia, a także archiwum i magazyny. Budynek siedziby Uczelni jest własnością Skarbu Państwa - został wydzierżawiony Uczelni na podstawie umowy zawartej z Nadleśnictwem Tuchola z siedzibą w Gołębku (umowa zawarta na czas nieokreślony). Powierzchnia użytkowa budynku wynosi ok. 1900 m². Budynek ten został zmodernizowany i dostosowany ze środków Uczelni do potrzeb kształcenia na poziomie wyższym.

Infrastruktura dydaktyczna Wydziału Inżynieryjnego WSZŚ w Tucholi, tj. przede wszystkim pomieszczenia dydaktyczne i ich wyposażenie, a także zasoby biblioteczne, można uznać za stwarzające umiarkowanie dobre warunki do studiowania. Liczba i powierzchnia sal wykładowych, ćwiczeniowych, seminaryjnych i pracowni wystarczająco dobrze spełnia potrzeby realizacji procesu dydaktycznego na prowadzonych kierunkach studiów. Uczelnia dysponuje 2 pracowniami chemicznymi, 3 pracowniami informatycznymi oraz pracowniami: biologiczną z zapleczem, entomologiczną, urządzania i hodowli lasu, geodezji i kartografii, rysunku i rzeźby, pracownią techniczną (przy ul. Świeckiej), a ponadto 4 salami wykładowymi i 3 salami seminaryjnymi. Wyposażenie pracowni chemicznych i biologicznych należy uznać za bardzo skromne i wymagające poprawy. Uczelnia zawarła też umowy ze szkołami ponadgimnazjalnymi w Tucholi, aby w miarę potrzeb umożliwiały one korzystanie z dodatkowych sal dydaktycznych. Liczba miejsc i stanowisk w pracowniach jest dostosowana do powierzchni pomieszczeń oraz liczby studentów i zadań przez nich wykonywanych.

Wszystkie pomieszczenia dydaktyczne wyposażone są w nowoczesny, zamontowany na stałe sprzęt audiowizualny (mikrofony bezprzewodowe, rzutniki multimedialne, ekrany, rejestratory DVD), który umożliwia realizację urozmaiconych form i metod prowadzenia zajęć dydaktycznych (klasycznych wykładów, konwersatoriów, ćwiczeń audytoryjnych i projektowych, laboratoriów i seminariów). Rozwiązania architektoniczne oraz należyte na

ogół przystosowanie pomieszczeń dydaktycznych Uczelni do prowadzenia procesu dydaktycznego na poziomie szkoły wyższej umożliwia należyłą realizację programów studiów. Spełnione są więc wszelkie wymagania odnośnie zasobów lokalowych Uczelni, których istnienie jest niezbędne dla osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

W budynku Uczelni zapewniony jest swobodny dostęp do komputerów i Internetu. Studenci i pracownicy mogą bez ograniczeń korzystać z bezprzewodowego Internetu i Wirtualnego Dziekanatu. Budynek Uczelni jest dostosowywany także dla osób niepełnosprawnych. Sale wyposażone są w tzw. pętle indukcyjne umożliwiające studiowanie osób niedosłyszących. Wszystkie pomieszczenia Uczelni są oznakowane tabliczkami z napisami w języku Braille'a. Niestety, ograniczenia nadzoru konserwatorskiego uniemożliwiają zastosowanie rozwiązań architektonicznych w celu pełnego dostosowania budynku do potrzeb niepełnosprawnych ruchowo (np. brak windy).

W 2007 r. została oddana do użytku nowa biblioteka WSZŚ w Tucholi mieszcząca się w nowo wybudowanym budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej. Księgozbiór biblioteki liczy 68619 woluminów, w tym literatury naukowej jest przeszło 33 tysięcy egzemplarzy (prawie 50% ogółu księgozbioru). W 2009 r. zakończono informatyzację biblioteki; połowę związanych z tym kosztów poniosła WSZŚ w Tucholi (a drugą połowę Urząd Miejski w Tucholi). Biblioteka dysponuje pełnym zestawem modułów oprogramowania Sowa Sokrates. Do dyspozycji czytelników pozostaje 8 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu. Systematycznie tworzony jest komputerowy katalog zbiorów bibliotecznych (dostępny także na stronie internetowej www.mbp.tuchola.pl). Z początkiem 2010 r. zarówno obsługa księgozbioru, jak i czytelników, zostały w pełni zautomatyzowane. Obecnie trwa tworzenie bazy komputerowej czytelników. W bibliotece uwzględnione zostały uwagi przedstawione po wizytacjach programowych PKA, a mianowicie:

- studenci mogą już bezpośrednio w czytelni kopiować interesujące ich materiały (z poszanowaniem przepisów dotyczących ochrony praw autorskich, czyli tylko na własny użytek i to nie w całości),
- czasopisma są obecnie bezpośrednio dostępne w czytelni,
- istnieje możliwość zamawiania literatury drogą *on-line*, czyli student może sprawdzić, czy publikacja jest dostępna, a po tym zamówić ją bezpośrednio z miejsca, w którym przebywa.

Biblioteka jest czynna w godzinach dogodnych dla czytelników, w tym w tzw. „zjazdowe” soboty od godz. 9.00 do godz. 15.00 i „zjazdowe” niedziele od godz. 9.00 do godz. 13.00. Z obserwacji kierownika biblioteki wynika, że osoby opracowujące sylabusy dostosowują się na ogół do zasobów biblioteki. Mają one jednak także możliwość, za

pośrednictwem Dziekana, składania propozycji zakupu nowej literatury. Osoby niepełnosprawne mają bardzo duże ułatwienia w zakresie korzystania z biblioteki i czytelni. Nie dotyczą ich bowiem obostrzenia obowiązujące pozostałych użytkowników i zlikwidowane zostały bariery architektoniczne.

Podczas rozmowy z Zespołem Oceniającym studenci wyrazili bardzo pozytywną opinię dotyczącą całości infrastruktury dydaktycznej WSZŚ w Tucholi.

Wydział Inżynieryjny WSZŚ w Tucholi współpracuje z liczną grupą interesariuszy zewnętrznych w zakresie dostępu do bazy o najwyższych standardach. Dotyczy to wszystkich kierunków kształcenia. Przykładem może być dostęp pracowników i studentów do certyfikowanego laboratorium oceny jakości wody Przedsiębiorstwa Komunalnego w Tucholi, nowoczesnych ujęć wody „Toruńskich Wodociągów”, nowouruchomionego wysypiska odpadów Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Nowym Dworze z siedzibą w Chojnicach, nowoczesnej kotłowni do spalania słomy Przedsiębiorstwa Komunalnego w Sępólnie Krajeńskim, wyluszczeni nasion w Klosnowie należącej do Nadleśnictwa Ryteł, arboretum w Wirtach, czy nowoczesnego centrum pomiarowego Przedsiębiorstwa Hydrauliki Siłowej „Hydrotor” SA w Tucholi. Studenci mogą korzystać również z laboratoriów Instytutu Inżynierii Materiałów Polimerowych i Barwników w Toruniu oraz Oczyszczalni Ścieków w Toruniu. Należy także dostrzec udział interesariuszy zewnętrznych w realizacji zajęć dydaktycznych w pomieszczeniach Uczelni z wykorzystaniem własnego specjalistycznego sprzętu. Przykładem mogą być tu firmy: Hawle, MAKITA i Taxus. Studenci kierunku „architektura krajobrazu” część zajęć dydaktycznych realizują w centrach ogrodniczych firmy Torseed S.A.

Władze WSZŚ w Tucholi i jej Wydziału Inżynieryjnego podejmują starania w celu dalszego rozszerzania listy interesariuszy zewnętrznych współpracujących z Uczelnią, albowiem ich zaangażowanie i pomoc Uczelni istotnie podnosi jakość kształcenia.

3) WSZŚ w Tucholi jest Uczelnią samofinansującą się, której podstawowym źródłem przychodów jest chesne opłacane przez studentów. Ponadto Uczelnia może uzyskiwać środki finansowe z:

- działalności naukowej, badawczej i wydawniczej,
- działalności gospodarczej, o której mowa w § 5 Statutu Uczelni,
- darowizn, spadków i zapisów,
- dotacji z budżetu Państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego,
- innych źródeł.

Polityka finansowa opiera się na ustalonym corocznie planie rzeczowo–finansowym uchwalanym przez Senat po uzyskaniu pozytywnej opinii założyciela.

Z planu rzeczowo–finansowego na rok 2012 wynika, że Uczelnia zabezpieczyła środki finansowe na działalność dydaktyczną, organizację konferencji naukowych, stypendia, wyjazdy na konferencje oraz na działalność wydawniczą. Zapewniane są więc środki finansowe na realizację wszystkich obszarów aktywności Wydziału Inżynieryjnego tej Uczelni, w tym na działania projakościowe określone w systemie zapewniania jakości kształcenia.

Zasady finansowania działalności dydaktycznej Uczelni przewidują możliwość finansowania dodatkowej liczby godzin zajęć dydaktycznych (ponad liczbę godzin przewidzianą w planach studiów) z danego przedmiotu w przypadku, gdy prowadzący taki przedmiot uzna, że godziny takie są niezbędne do osiągnięcia zamierzonych efektów kształcenia. Wniosek w tej sprawie rozpatruje Rektor. W latach 2009–2012 sfinansowane zostały np. dodatkowe godziny z matematyki.

Nauczyciele akademicki i studenci WSZŚ w Tucholi mogą korzystać z finansowania przez Uczelnię uczestnictwa i wyjazdów na konferencje naukowe krajowe i zagraniczne. Warunkiem jest wystąpienie na konferencji z referatem. Ze środków Uczelni, wspartych wpływami z reklam, finansowane jest wydawanie własnego czasopisma znajdującego się na liście punktowanych czasopism naukowych MNiSzW.

W planie rzeczowo–finansowym Uczelni są przewidziane środki na dofinansowanie konferencji naukowych. W 2012 r. dofinansowano organizację dwóch cyklicznych konferencji: VI Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Zarządzanie ochroną przyrody w lasach” i IV Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Ogrzewanie i wentylacja w przemyśle i rolnictwie”. Ze środków Uczelni są ponadto finansowane zakupy literatury i czasopism dla biblioteki.

Po zakończeniu roku bilansowego Senat Uczelni podejmuje uchwałę o wysokości środków finansowych zasilających własny fundusz stypendialny. Na uwagę zasługuje fakt, że WSZŚ w Tucholi nigdy nie utraciła płynności finansowej, a profesjonalny sposób zarządzania Uczelnią zapewnił finansową gwarancję jej istnienia, nawet przy spadającej liczebności studentów w kolejnych naborach na studia.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Polityka kadrowa w ocenianej jednostce prowadzona jest w sposób spójny i należyście zapewnia realizację zadań dydaktycznych. Specjalności naukowe oraz dorobek naukowy i praktyczny nauczycieli akademickich w pełni odpowiadają potrzebom procesu dydaktycznego na wszystkich kierunkach kształcenia. Na podkreślenie zasługuje fakt włączania do procesu dydaktycznego specjalistów praktyków reprezentujących interesariuszy zewnętrznych, z którymi Uczelnia ma podpisane umowy o współpracy. Spełnione jest minimum kadrowe na poszczególnych kierunkach kształcenia.

2) Infrastruktura dydaktyczna Wydziału Inżynierskiego WSZŚ w Tucholi jest na ogół wystarczająca i dobrze dostosowana pod względem merytorycznym do prowadzonych kierunków kształcenia. Jest także dostosowana do liczby kształconych studentów oraz należyście zapewnia realizację celów strategicznych i efektów kształcenia.

3) WSZŚ w Tucholi, będąc Uczelnią jednowydziałową, planuje i zabezpiecza środki na realizację celów strategicznych oraz na osiąganie zakładanych efektów kształcenia, realizując wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia. Podstawą polityki finansowej jest racjonalność, w tym ściśle określone zasady wydatkowania środków. Odnosi się ona w równym stopniu do wszystkich członków społeczności akademickiej (studentów, nauczycieli akademickich i pracowników niebędących nauczycielami akademickimi).

5. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę

Jednostka oferuje kształcenie jedynie na poziomie studiów I stopnia, nie jest zobligowana do prowadzenia działalności naukowej i badawczej nie prowadzi żadnych badań naukowych.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego nie dotyczy

6. Uczestniczenie jednostki w krajowej i międzynarodowej wymianie studentów, doktorantów, pracowników naukowych i dydaktycznych oraz współpraca z krajowymi i międzynarodowymi instytucjami akademickimi, a także z przedsiębiorstwami i instytucjami

1) WSZŚ w Tucholi nie uczestniczy w krajowej i międzynarodowej wymianie studentów i nauczycieli akademickich.

2) Uczelnia nie prowadzi sformalizowanych działań w zakresie internacjonalizacji procesu kształcenia

3) Realizując misję Uczelni i doceniając rolę osiągnięć naukowych w doskonaleniu procesu kształcenia i rozwoju regionu władze WSZŚ współpracują z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami naukowymi. Współpraca z partnerami zagranicznymi ogranicza się jednak, jak dotąd, do współorganizowania i czynnego udziału w cyklicznych międzynarodowych konferencjach naukowych odbywających się na terenie Borów Tucholskich. W przedsięwzięciu uczestniczy 15 instytucji naukowych, głównie są to uczelnie z krajów ościennych tj. Rosji, Estonii, Białorusi, Ukrainy, Czech i Niemiec. Z krajowych ośrodków naukowych formalne umowy o wszechstronnej współpracy podpisane zostały z pięcioma uczelniami a mianowicie: Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu; Akademią

Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku; Uniwersytetem i Politechniką we Wrocławiu, a także Wydziałem Architektury Politechniki w Gdańsku. Z dokumentacji i rozmów z interesariuszami wewnętrznymi wynika iż międzyuczelniana współpraca prowadzona jest w miarę potrzeb, a jej rezultaty przyczyniają się do doskonalenia programów studiów. Przepływ nowych osiągnięć naukowych do Tucholi zapewniają ponadto nauczyciele akademicki zatrudnieni równolegle w renomowanych uczelniach państwowych, głównie w Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu i Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Do najbardziej spektakularnych efektów współpracy z ośrodkami nauki należy niewątpliwie zorganizowanie 13 konferencji naukowych o zasięgu międzynarodowym i szeregu krajowych seminariów. Podkreślić wypada determinację władz Uczelni w organizowaniu od 2006 r. corocznej konferencji z cyklu „Zarządzanie ochroną w lasach” i odbywających się, choć nieregularnie, konferencji naukowo-technicznych „Ogrzewanie i wentylacja w przemyśle i rolnictwie” oraz „Zagospodarowanie wód opadowych”. W profilu kształcenia mieści się też konferencja zorganizowana w 2011 r., zapowiedziana jako początek nowego cyklu, pt. „Współczesne krajobrazy wiejskie”. Pokłosiem konferencji jest seria 10 monografii opublikowanych przez własne wydawnictwo (Wydawnictwo WSZŚ). W dorobku wydawniczym Uczelnia ma ponadto 4 pozycje książkowe, w tym jeden podręcznik akademicki opracowany wspólnie z pracownikami Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Za niewątpliwy sukces WSZŚ w tej sferze działalności należy uznać wydawanie własnego czasopisma naukowego „Zarządzanie ochroną w lasach” umieszczonego na liście czasopism punktowanych MNiSzW, zapewniającego studentom bezpośredni dostęp do aktualnej wiedzy z zakresu studiowanych przedmiotów.

4) Uczelnia Tucholska stanowi jeden ze znaczących elementów realizacji „Strategii Rozwoju Powiatu Tucholskiego”. Ten jedyny w powiecie ośrodek akademicki stał się nie tylko miejscem kształcenia inżynierów trzech specjalności, ale także instytucją kreującą wzorce wzajemnych relacji Uczelni z jej naturalnym społecznym otoczeniem. Liczba zaangażowanych we współpracę interesariuszy zewnętrznych jest wręcz imponująca (43 podmioty), co w dużej mierze jest zasługą dynamicznych działań władz Uczelni. W jej skład wchodzi wspomniane już wcześniej ośrodki uniwersyteckie, jednostki wszystkich szczebli samorządu terytorialnego i liczna grupa przedsiębiorców, których działalność jest bezpośrednio związana z kierunkami kształcenia w uczelni. W grupie przedsiębiorców szczególną aktywnością wyróżniają się: koncern MAKITA - światowy lider w produkcji i

dostawie elektronarzędzi, oraz Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Toruniu z siedmioma podległymi jej nadleśnictwami.

Zakres i formy współpracy są zapisane w odpowiednich umowach i porozumieniach i przekładają się na konkretne dokonania. Na spotkaniu interesariuszy zewnętrznych z Zespołem Oceniającym PKA z satysfakcją mówiono o wzajemnej współpracy, a blisko 100% frekwencja i aktywny udział w dyskusji potwierdziły zainteresowanie miejscowej społeczności losami Uczelni i jej wysoką ocenę w otoczeniu społeczno-gospodarczym. W wypowiedziach zwracała uwagę troska o utrzymanie prestiżu Jednostki, dalsze doskonalenie jakości i zakresu kształcenia oraz rozszerzanie wpływu Uczelni na społeczno-kulturalny rozwój regionu. W działaniach na rzecz otoczenia doceniono szczególnie powołanie Uniwersytetu Trzeciego Wieku, cieszącego się ogromną popularnością dalece przekraczającą limity przyjęć. Za ważną uznano także realizację szeroko zakrojonego projektu „Eko-Innowacja”, w ramach którego odbył się cykl konferencji i szkoleń z udziałem naukowców, studentów i środowisk biznesowych. Przeszkolono łącznie ok. 200 osób. W czasie spotkania podkreślano też wielorakie inicjatywy Uczelni na rzecz krzewienia zainteresowania zdobyciami nauki wśród dzieci i młodzieży, a także dalszym kształceniem i kultywowaniem tradycji regionu.

Rola interesariuszy zewnętrznych w procesie doskonalenia jakości kształcenia i nabywania praktycznych umiejętności jest bezsporna, najogólniej można ją ująć w trzech punktach;

- członkostwo w Radach Konsultacyjno-Programowych Uczelni;
- udostępnianie obiektów i pomoc w organizacji ćwiczeń terenowych oraz praktyk studenckich
- powierzanie studentom, w ramach prac dyplomowych, wykonawstwa projektów m.in. z zakresu zagospodarowania lasu; zagospodarowania zieleni wokół obiektów zabytkowych, obiektów użyteczności publicznej i in., a także inżynierskich rozwiązań w ochronie środowiska.

Konkretne działania podejmowane we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym Uczelni i ich efekty opisane są szczegółowo w dokumentacji przedstawionej Zespołowi Oceniającemu, toteż w tym miejscu wystarczy jedynie stwierdzić, że obopólne działania Uczelni i jej otoczenia zewnętrznego odnoszą w wielu dziedzinach pozytywne skutki przysparzając korzyści obydwu stronom. Jak relacjonowali na spotkaniu z Zespołem Oceniającym interesariusze zewnętrzni, formułowane pod adresem Szkoły postulaty ulepszania programu studiów spotykają się zawsze ze zrozumieniem i najczęściej są

realizowane. Z drugiej strony, zapewnianie przez przedsiębiorców możliwości poznania potencjalnych miejsc pracy i ich problemów, stwarza studentom szansę nabywania umiejętności i konfrontacji teoretycznej wiedzy z realiami i potrzebami praktyki.

Uczestnicząc w tworzeniu pozytywnego obrazu regionu WSZŚ w Tucholi promuje jego wartości przyrodnicze i kulturowe w szerokich kręgach akademickich. W ten sposób buduje przychylność otoczenia społeczno – gospodarczego niezbędną dla osiągania właściwych efektów kształcenia. Nie bez znaczenia jest fakt, iż WSZŚ jest ważnym pracodawcą dla Tucholi i regionu. Obecność studentów aktywizuje miasto pod względem gospodarczym i kulturowym. Życzliwość społeczności lokalnej jest ważnym elementem pozytywnej atmosfery panującej we wspólnocie akademickiej co przejawiało się w trakcie spotkań z poszczególnymi grupami interesariuszy. Pozytywna atmosfera prowadząca do tworzenia ducha miejsca jest istotnym, choć nie zawsze docenianym, elementem wpływającym na właściwe efekty kształcenia.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego: *znacząco*

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*:

- 1) WSZŚ w Tucholi nie uczestniczy w krajowej i międzynarodowej wymianie studentów i nauczycieli akademickich.
- 2) Uczelnia nie prowadzi sformalizowanych działań w zakresie internacjonalizacji procesu kształcenia
- 3) Biorąc pod uwagę wielkość Uczelni, zawodowy profil kształcenia, a także jej regionalny charakter, skalę współpracy krajowej i międzynarodowej z ośrodkami akademickimi oraz jej związek z prowadzonym kształceniem i upowszechnianiem nauki należy uznać za dobre. Uczelnia współpracuje z kilkoma ośrodkami naukowymi, organizuje cykliczne międzynarodowe konferencje naukowe, materiały konferencyjne publikuje we własnym wydawnictwie. Wydaje także własne czasopismo naukowe punktowane na liście MniSzW, a także doskonalą programy studiów i upowszechnia wiedzę wśród lokalnej społeczności m in. w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku
- 4) Zakres i wyniki współpracy ocenianej Jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz jej wpływ na osiągnięte efekty kształcenia można ocenić jako wyróżniające. Szkoła współpracuje z 43 partnerami zewnętrznymi (w tym także z tak znaczącymi instytucjami, jak światowy koncern MAKITA czy Lasy Państwowe), gwarantując studentom odbywanie praktyk zawodowych i wykonanie „zamawianych” prac dyplomowych u ich potencjalnych przyszłych pracodawców. Interesariusze zewnętrzeni wpływają na doskonalenie procesu dydaktycznego m in. przez aktywny udział w Radach Konsultacyjno-Programowych Uczelni.

7. Wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne zapewniane przez jednostkę studentom i doktorantom w procesie uzyskiwania efektów uczenia się

1) Opieka naukowa i dydaktyczna. Na początku roku akademickiego przedstawiciele Uczelnianej Rady Samorządu Studentów wspólnie z Dziekanem organizują spotkanie informacyjne dla nowo przyjętych studentów, podczas którego następuje prezentacja Uczelni oraz omówione zostają wszelkie kwestie związane z tokiem studiów i systemem pomocy materialnej funkcjonującym w Uczelni. Studenci wysoko ocenili ten sposób informowania rozpoczynających studia.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci chwalili możliwość studiowania według indywidualnego trybu w określonych przez Regulamin Studiów przypadkach. Obecni na spotkaniach studenci zauważyli również, że zawsze mogą liczyć na przychyłość prowadzących zajęcia w przypadku indywidualnego ustalania terminów zaliczeń czy dodatkowych konsultacji. W zakresie opieki dydaktycznej studenci mają również możliwość skorzystania z oferty przedmiotów do wyboru, aczkolwiek dokonują tego całą grupą. Zajęcia w języku obcym dostosowane są do kierunków studiów prowadzonych w Uczelni, co umożliwia zdobycie odpowiednich umiejętności językowych.

Wybór promotora pracy dyplomowej następuje na zasadzie indywidualnych konsultacji między studentami a potencjalnymi opiekunami prac. Studenci pozytywnie ocenili ten tryb wyboru. Obecni na spotkaniu studenci stwierdzili, że mogą swobodnie wybrać temat pracy dyplomowej realizowanej pod kierunkiem opiekuna naukowego. Także terminy i formy konsultacji z pracownikami naukowo – dydaktycznymi są dogodne dla potrzeb studentów zarówno stacjonarnych jak i niestacjonarnych

Dostępność władz Uczelni jest w opinii studentów odpowiednia. Inicjatywy, takie jak spotkania informacyjne, oceniane są zarówno przez studentów jak i przedstawicieli Samorządu Studentów bardzo pozytywnie. Zarówno Dziekan jak i Rektor umożliwiają bezpośredni kontakt ze sobą w każdej sprawie.

Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym zgłosili zastrzeżenia dotyczące opłat jakie muszą ponosić w związku z dojazdem na zajęcia terenowe.

Pomoc materialna. Studenci Uczelni mogą korzystać z pomocy materialnej na zasadach określonych w *Regulaminie przyznawania pomocy materialnej studentom Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi*, który jest *Załącznikiem do Zarządzenia Nr 10/2012 Rektora WSZŚ w Tucholi z dnia 05.11.2012 r.* Regulamin jest powszechnie dostępny, a kryteria przyznawania stypendiów znane są studentom. Obecni na spotkaniu studenci pozytywnie ocenili zasady i tryb przyznawania stypendiów. Stanowią oni większość członków Komisji Stypendialnej, a decyzje podejmowane są w sposób transparentny.

Formą wsparcia studentów jest również świadczenie z własnego funduszu stypendialnego Uczelni, utworzonego Uchwałą nr 126 Senatu WSZŚ w Tucholi z dnia 18.09.2009 r. Szczegółowe warunki i tryb przyznawania oraz wypłacania tych świadczeń określa „Regulamin przyznawania świadczeń dla studentów i pracowników, finansowanych z własnego funduszu stypendialnego Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi”.

Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej studentom ujęte jest w procedurę nr 4 Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi. Procedura ta, poza zapisami z *Regulaminu przyznawania pomocy materialnej*, zawiera ogólny terminarz oraz podział funkcji między osoby odpowiedzialne za poszczególne etapy przyznawania stypendiów od przyjmowania wniosków po rozstrzygnięcia Odwoławczej Komisji Stypendialnej.

Studenci niepełnosprawni mogą liczyć na odpowiednie wsparcie w procesie dydaktycznym. Budynek Wydziału dostosowany jest do potrzeb osób niewidomych, niesłyszących oraz w mniejszym stopniu do potrzeb osób niepełnosprawnością ruchową. W wybranych salach znajdują się pętle indukcyjne.

2) Zasady przyjmowania oraz rozpatrywania skarg i wniosków w WSZŚ określa procedura wprowadzona Zarządzeniem Rektora WSZŚ Nr 20/2012 z dnia 6.12.2012 r. Zgodnie z nią każdy student ma prawo do składania skarg i wniosków. Przedmiotem skargi może być w szczególności zaniedbanie lub nienależyte wykonywanie zadań przez organy Uczelni albo jej pracowników, naruszenie praworządności lub interesów skarżących, a także przewlekłe lub biurokratyczne rozwiązywanie spraw. Skargi oraz wnioski mogą być przesyłane listownie, za pomocą faksu lub poczty elektronicznej, a także ustnie do protokołu. Mogą być skierowane do Rektora, Dziekana, Prodziekana lub Kanclerza, w zależności od zakresu sprawy.

Sytuacje konfliktowe zdarzają się w Uczelni rzadko. Wszelkie nieporozumienia wyjaśniane są na bieżąco między stronami konfliktu. Studenci wiedzą do kogo muszą zwrócić się w trudnych sytuacjach o pomoc – wszyscy jednomyślnie wskazali na Uczelnianą Radę Samorządu Studenckiego, która kontaktuje się z Władzami Uczelni i podejmuje kroki mające na celu rozwiązanie problemu.

3) Przedstawiciele Uczelnianej Rady Samorządu Studentów integrują środowisko studenckie Uczelni. Ściśle współpracują z władzami Uczelni przy opracowywaniu programów studiów, zgłaszając swoje inicjatywy. Członkowie URSS pozytywnie wypowiadali się na temat współpracy z władzami Uczelni, które wspierają studenckie inicjatywy, a także wspierają organizacyjnie i finansowo studenckie akcje samorządowe. Przepływ informacji odbywa się bez problemów, a struktura zarządzania jakością kształcenia na Uczelni jest dla

przedstawicieli Samorządu przejrzysta. Przedstawiciele studentów włączeni są w prace Senatu i Rad Konsultacyjno - Programowych. Samorząd Studencki działa w oparciu o *Regulamin Samorządu Studenckiego Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi*, wprowadzony *Uchwałą nr 1/2012 Uczelnianej Rady Samorządu Studentów z dnia 07.12.2012r.*

Do zadań URSS należą przede wszystkim działania w zakresie spraw studenckich, socjalno-bytowych, kulturalnych oraz postępowań dyscyplinarnych. URSS co roku organizuje szkolenie dla nowo przyjętych studentów w zakresie praw i obowiązków studenta. Ponadto jest inicjatorem spotkań informacyjnych ze wszystkimi starostami grup. Przedstawiciele studentów dbają o to, by przepływ informacji między Władzami Uczelni i Wydziału a studentami był jak najlepszy angażując i zachęcając do współpracy starostów i koła zainteresowań. Władze Jednostki wspierają studenckie inicjatywy i działalność organizacji studenckich.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) System wsparcia opieki naukowej dydaktycznej i materialnej studentów funkcjonuje w sposób prawidłowy, uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych. Udział studentów w weryfikacji prawidłowości działania systemu jest znaczący.
- 2) Rozwiązywanie sytuacji konfliktowych nie budzi zastrzeżeń. Studenci znają obowiązujące w Jednostce procedury.
- 3) Jednostka stwarza przyjazne warunki do rozwoju samorządności studenckiej.

8. Spójność systemu wewnętrznych przepisów prawnych normujących proces zapewnienia jakości kształcenia, oraz jego zgodność z przepisami powszechnie obowiązującymi

W wizytowanej Uczelni aktualnie obowiązującym dokumentem regulującym kwestie zapewnienia jakości kształcenia jest Uchwała Senatu nr 194 z dnia 28 września 2012 r. „*W sprawie wprowadzenia Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w Wyższej Szkole Zarządzania Środowiskiem w Tucholi*”. Do zasadniczych zadań Sytemu należy m.in.:

- 1) doskonalenie procesu dydaktycznego, w tym upracticznienie studiów służące lepszemu przygotowaniu absolwentów;
- 2) doskonalenie funkcjonowania praktyk zawodowych;
- 3) doskonalenie procesów weryfikacji i dokumentowania efektów kształcenia;
- 4) stymulowanie rozwoju kadry dydaktycznej i administracyjnej;
- 5) usprawnianie systemu informacyjnego Uczelni służącego komunikacji z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi;
- 6) doskonalenie bazy dydaktycznej Uczelni;
- 7) poszerzanie zakresu umiędzynarodowienia

działalności Uczelni; 8) doskonalenie pracy Akademickiego Biura Karier oraz doskonalenie procesu monitorowania losów absolwentów w celu pozyskiwania informacji do modyfikacji planów studiów; 9) stałe usprawnianie prac Rad Konsultacyjno–Programowych.

Poprzednim dokumentem dotyczącym zapewnienia jakości kształcenia w ocenianej Uczelni było Zarządzenie Rektora Nr 21/2008 Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi z dnia 15 grudnia 2008 „*W sprawie wprowadzenia Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia*”.

Zgodnie z § 10 Uchwały Senatu nr 194 z dnia 28 września 2012 r. za realizację systemowych rozwiązań związanych z wdrażaniem Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK) odpowiedzialny jest Rektor Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi, który czuwa nad prawidłowością procesu, współdziałając z Dziekanem i Uczelnianym Zespołem ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (UZZJK). Rektor WSZŚ w Tucholi sprawuje nadzór nad wdrażaniem oraz doskonaleniem WSZJK poprzez:

- zapewnienie odpowiednich warunków pracy wszystkim członkom UZZJK;
- uczestnictwo w spotkaniach z członkami UZZJK;
- uczestnictwo w zebraniach pracowniczych, zebraniach ze studentami oraz dyskusjach mających na celu wypracowanie odpowiednich procedur oraz rozwiązań doskonalących jakość kształcenia w Uczelni;
- nadzorowanie prac Pełnomocnika Rektora ds. Rozwoju i Jakości Kształcenia,
- współpracę z Dziekanem w zakresie zapewnienia jakości kształcenia.

Zgodnie z § 11 ust. 1 wspomnianej na wstępie Uchwały Senatu, w dniu 2 października 2012 r. Rektor powołał Uczelniany Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. W skład Zespołu wchodzi: Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia, Pełnomocnik Rektora ds. Nauki i Kształcenia, Dziekan, nauczyciele akademicki reprezentujący poszczególne kierunki studiów oraz przedstawiciel Samorządu Studenckiego. UZZJK odpowiada za opracowanie i opis procedur związanych z monitorowaniem programów kształcenia pod kątem Krajowych Ram Kwalifikacji oraz procedur doskonalenia systemu zapewnienia jakości kształcenia, opracowanie polityki jakości i kultury jakości kształcenia, opis ewaluacji WSZJK, a także wprowadzenie systemu informacyjnego dotyczącego tego Systemu w Uczelni.

Zgodnie z § 10 ust. 5 Uchwały nr 194 z dnia 28 września 2012 r. Rektor powołuje Pełnomocnika ds. Rozwoju i Jakości Kształcenia, co uczynił Zarządzeniem Nr 7a/2012 z dnia 1 października 2012 r. Pełnomocnik ds. Rozwoju i Jakości Kształcenia inspirowuje i koordynuje działania mające na celu podnoszenie poziomu kształcenia. Odpowiada za wdrażanie i

realizację WSZJK i działa na podstawie udzielonego przez Rektora pełnomocnictwa. Zadania realizuje poprzez:

- współpracę z Rektorem w zakresie spraw związanych z jakością kształcenia;
- współpracę z Rektorem w zakresie opracowania opisowego dokumentu stanowiącego wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia WSZŚ w Tucholi;
- współpracuje z Rektorem w zakresie opracowania polityki jakości oraz kultury jakości kształcenia WSZŚ w Tucholi;
- opracowanie zasad zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programów nauczania oraz przypisanych im zakładanych efektów kształcenia;
- opracowanie koncepcji badania kompetencji nowoprzyjętych na studia oraz sposobu konfrontowania ich z kompetencjami studentów kończących studia;
- opracowanie sprawozdań dla Rektora z działalności UZZJK;
- koordynację pracy członków UZZJK;
- opracowanie „planów doskonalenia” WSZJK na bazie analizy jego mankamentów;
- przekazywanie Rektorowi bieżących informacji o badaniach ankietowych w zakresie jakości procesu kształcenia;
- dokonywanie analizy rezultatów badań ankietowych przeprowadzonych w WSZŚ w Tucholi i współpracuje z Samorządem Studenckim w zakresie tej analizy;
- przekazywanie Rektorowi protokołów z posiedzeń UZZJK;
- przekazywanie Rektorowi pisemnych informacji o realizacji statutowych zadań ujętych w planach prac na dany rok akademicki.

W proces kierowania WSZJK w Uczelni, zgodnie § 10 ust. 7 Uchwały, o której mowa powyżej, zaangażowany jest także Pełnomocnik Rektora ds. Nauki i Kształcenia powołany Zarządzeniem Rektora Nr 13/2011 r. z dnia 30 września 2011 r. Zakres kompetencji i odpowiedzialności Pełnomocnika w zakresie doskonalenia jakości kształcenia obejmuje:

- analizę projektów opracowań programów studiów w oparciu o zakładane efekty kształcenia zgodne z koncepcją kształcenia,
- ocena funkcjonowania systemu punktów ECTS,
- opracowanie systemu weryfikacji efektów kształcenia konkretnych programów studiów,
- opracowanie systemu doboru odpowiednich metod oceny nabytych kompetencji przez studentów,

- opracowanie planów hospitacji zajęć dydaktycznych, jakie mają się odbywać w danym roku akademickim,
- opracowanie systemu doboru typów zajęć i metod dydaktycznych odpowiednich do założonych efektów uczenia się.

Na Wydziale Inżynieryjnym za organizację prac w zakresie wdrażania procedur w zakresie zapewnienia jakości kształcenia odpowiada Dziekan przy współudziale Prodziekana oraz koordynatorów prowadzonych na Wydziale kierunków studiów. W zakresie wdrażania i funkcjonowania WSZJK Dziekan:

- opracowuje zasady monitorowania i okresowego przeglądu programów kształcenia oraz przypisanych do nich efektów kształcenia,
- odpowiada za zgodność kwalifikacji kadry naukowo- dydaktycznej z programami i efektami kształcenia,
- opracowuje do przedstawienia Senatowi plany i projekty programów nauczania,
- opracowuje plany doboru wykładowców, zabezpieczenia infrastruktury, ustalenia optymalnego harmonogramu zajęć,
- opracowuje raporty z oceny jakości kształcenia obejmującego ocenę własną prowadzonych programów kształcenia.

W myśl § 1 ust. 4 lit o Uchwały nr 194 z dnia 28 września 2012 r. organami doradczymi Rektora w systemie zapewnienia jakości kształcenia w Uczelni są Rady Konsultacyjno–Programowe powołane Zarządzeniem nr 5a Rektora z dnia 24 lipca 2009 r. Rady działają przy kierunkach studiów prowadzonych na ocenianym Wydziale. W skład Rad Konsultacyjno–Programowych wchodzi przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych: biznesu, pracodawców, przedsiębiorstw, instytucji zawodowych i samorządowych współpracujących z Uczelnią w ramach danego kierunku studiów oraz interesariusze wewnętrzni – nauczyciele akademicy, koordynatorzy kierunków studiów i przedstawiciele Samorządu Studenckiego oraz absolwentów. Szczegółowy zakres kompetencji Rad określił Rektor w Zarządzeniu Nr 22/2012 z dnia 5 grudnia 2012 r. Do zadań Rad należy: 1) opiniowanie programów studiów, 2) ocena zgodności programów studiów ze standardami kształcenia i KRK, a także wymaganiami praktyki gospodarczej i oczekiwaniami rynku pracy, 3) kształtowanie zasad współpracy pomiędzy WSZŚ a różnymi instytucjami w zakresie organizacji praktyk zawodowych studentów oraz zajęć terenowych, 4) ocena efektów kształcenia absolwentów WSZŚ przez pracodawców.

W § 2 ust. 4 Uchwały nr 194 z dnia 28 września 2012 r. sprecyzowano funkcjonujące w Uczelni narzędzia służące do realizacji WSZJK, do których należą przede wszystkim: 1) ankietyzacja studentów w zakresie jakości procesu dydaktycznego, preferencji edukacyjnych i zawodowych oraz funkcjonowania administracji i obsługi procesu dydaktycznego, 2) hospitacje zajęć, 3) okresowe oceny nauczycieli akademickich, 4) badania rynku pracy i zbieranie opinii pracodawców, 5) badanie karier absolwentów i 6) wnioski wypracowane przez Rady Konsultacyjno–Programowe. Zgodnie z powyższym, na ocenianym Wydziale przeprowadzane są co semestr studenckie ankiety dotyczące jakości procesu dydaktycznego, a raz w roku ankiety dotyczące preferencji edukacyjnych i zawodowych oraz oceny jakości pracy Dziekanatu. Rokrocznie przeprowadzane są także ankietowe badania karier zawodowych absolwentów oraz oczekiwań pracodawców odnośnie kompetencji uzyskiwanych przez studentów w procesie kształcenia. Realizowane są także hospitacje zajęć dydaktycznych, których plan i zakres opracowuje Pełnomocnik Rektora ds. Nauki i Kształcenia.

W roku akademickim 2012/2013, w związku z uchwaleniem nowej uchwały dotyczącej wewnętrznego systemu zapewnienia jakości, opracowano nowe następujące procedury Systemu:

- Procedura nr 01: Przyjęcie na studia,
- Procedura nr 02: Zaliczenie semestru,
- Procedura nr 03: Planowanie i organizacja procesu dydaktycznego w danym roku akademickim,
- Procedura nr 04: Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej studentom,
- Procedura nr 05: Badanie jakości procesów – jakości pracy dziekanatu oraz jakości procesu kształcenia,
- Procedura nr 06: Zasady odbywania studenckich praktyk zawodowych,
- Procedura nr 07: Proces dyplomowania,
- Procedura nr 08: Procedura ukończenia studiów,
- Procedura nr 09: Badanie pracodawców i absolwentów,
- Procedura nr 10: Standardy obsługi klienta w dziekanacie,
- Procedura nr 11: Procedura nadzoru nad zasobami informatycznymi,
- Procedura nr 12: Tworzenia programów studiów i określania efektów kształcenia,
- Procedura nr 13: Zasady weryfikacji osiągania zakładanych efektów kształcenia,
- Procedura nr 14: Zasady archiwizacji prac studenckich (zaliczeniowych i egzaminacyjnych),
- Procedura nr 15: Procedura ochrony własności intelektualnej,
- Procedura nr 16: Procedura oceny efektów kształcenia,
- Procedura nr 17: Procedury oceny pracowników,
- Procedura nr 18: Procedura rozpatrywania skarg i wniosków,
- Procedura nr 19: Wydawania zaświadczeń,
- Procedura nr 20: Procedura polityki finansowej,

- Procedura nr 21: Procedura windykacji należności,
- Procedura nr 22: Zaliczenie semestru,
- Procedura nr 23: Planowanie i organizacji procesu dydaktycznego w danym roku akademickim,
- Procedura nr 24: Przyznawania świadczeń pomocy materialnej studentom,
- Procedura nr 25: Zasady odbywania studenckich praktyk zawodowych,
- Procedura nr 26: Procedura przebiegu egzaminu dyplomowego,

Jednostka i Uczelnia realizuje zapisy art. 13a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym tj. monitoruje kariery zawodowe swoich absolwentów w celu dostosowania kierunków studiów i programów kształcenia do potrzeb rynku pracy, w szczególności po trzech i pięciu latach od dnia ukończenia studiów. Za monitorowanie losów zawodowych absolwentów ocenianej Uczelni odpowiada Akademickie Biura Karier powołane Zarządzeniem nr 45 Rektora Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi z dnia 26 października 2006 r. *„W sprawie utworzenia w Wyższej Szkole Zarządzania Środowiskiem w Tucholi Akademickiego Biura Karier”*. Biuro działa na podstawie Regulaminu ABK. Akademickie Biuro Karier przeprowadza badanie ankietowe absolwentów i opracowuje jego wyniki.

Dokumentacja dotycząca WSZJK jest prowadzona i udostępniana przez Rektorat, Dziekanat, Uczelniany Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia i Rady Konsultacyjno – Programowe. Sporządzane są co semestr sprawozdania z wyników ankietyzacji, zaś corocznie – z wyników hospitacji. Ponadto opracowywane są protokoły ze spotkań Uczelnianego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia i Rad Konsultacyjno – Programowych zawierające wnioski do realizacji. Każda z wymienionych procedur systemowych została opisana i posiada osobną dokumentację.

Rada Wydziału Inżynieryjnego Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi właściwie zareagowała na uwagi Zespołów Oceniających z wizytacji przeprowadzonych uprzednio na podstawie przepisów obowiązujących do 30.09.2011 r. na kierunkach: „inżynieria środowiska”, „leśnictwo”, oraz „architektury krajobrazu” i dokonała stosownych korekt zgodnie z zaleceniami PKA.

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

Z otrzymanej dokumentacji oraz informacji uzyskanych podczas wizytacji wynika, iż Wydział Inżynieryjny Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem w Tucholi posiada wewnętrzne przepisy prawne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia o charakterze ogólnouczelnianym, wynikające z specyfiki struktury Uczelni jednowydziałowej. Uczelnia stwarza mechanizmy doskonalenia i analizy działań związanych z procesem zapewnienia jakości kształcenia oraz prowadzi i stale rozwija dokumentację dotyczącą analiz i działań odnoszących się do poszczególnych czynników mających wpływ na jakość kształcenia.

Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny instytucjonalnej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	strategia rozwoju		X			
2	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			
3	cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych oraz system ich weryfikacji ¹	Nie dotyczy				
4	zasoby kadrowe, materialne i finansowe		X			
5	przewodzenie badań naukowych	Nie dotyczy				
6	współpraca krajowa i międzynarodowa			X		
7	system wsparcia studentów i doktorantów ²		X			
8	przepisy wewnętrzne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia		X			

¹ Jeżeli w jednostce prowadzone są tylko studia doktoranckie wpisujemy i oceniamy „cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich”. Jeśli prowadzone są tylko studia podyplomowe wpisujemy i oceniamy „cele i efekty kształcenia na studiach podyplomowych”. Jeżeli nie są prowadzone żadne z tych studiów w rubryce oceny wpisujemy „nie dotyczy”.

² Kryterium 3 i 7 należy skorelować.

Odniesienie się do dokonanej przez jednostkę analizy SWOT w kontekście wyników przeprowadzonej oceny wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz oceny zasobów kadrowych, materialnych, działalności naukowej i międzynarodowej, współpracy z beneficjentami procesu kształcenia.

Wyższa Szkoła Zarządzania Środowiskiem w Tucholi została powołana w ramach samorządowej inicjatywy lokalnej i ma charakter organizacji *non-profit* służącej lokalnemu otoczeniu społeczno-gospodarczemu. Tak też widzi swoją misję i realizuje ją odpowiadając na aktualne zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy, pełniąc także bardzo ważną rolę w popularyzacji wiedzy i krzewieniu kultury w regionie. Ścisłe związki z otoczeniem i ważna pozycja Jednostki w lokalnej społeczności zostały słusznie podkreślone jako jej mocne strony w analizie SWOT zawartej w Raporcie Samooceny. Wskazanie jako słabych stron braku studiów podyplomowych, zbyt małej aktywności naukowej pracowników i studentów, czy zbyt małej liczby zajęć dających możliwości zdobywania dodatkowych kwalifikacji i certyfikatów świadczy o woli podejmowania działań prorozwojowych mających służyć podnoszeniu jakości kształcenia i poszerzaniu oferty edukacyjnej Uczelni. Przedstawiona analiza SWOT pokazuje, że Uczelnia realnie ocenia swoje możliwości rozwoju i, nie aspirując do roli wiodącej w skali kraju, dąży do wzmocnienia swojej pozycji w regionie jako ważnego ośrodka edukacyjnego poprzez doskonalenie jakości kształcenia i rozwijanie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. W działalności Uczelni zdecydowanie brakuje jednak starań o internacjonalizację procesu kształcenia, czy choćby uczestnictwo w krajowej wymianie studentów i nauczycieli akademickich, co nie zostało dostrzeżone i zaakcentowane w przedstawionej analizie SWOT jako słaba strona ocenianej Jednostki.

Przewodniczący Zespołu Oceniającego

Prof. dr hab. Michał Kozakiewicz